

ČESKY

JIZERSKÉ NOVINY

2025
2026

POD POKLIČKOU JIZEREK

LIBERECKO JABLONECKO FRÝDLANTSKO TANVALDSKO

ING. PETR PROKEŠ

ředitel Železniční společnosti Tanvald, o.p.s.

V roce 2003 byla založena Železniční společnost Tanvald, o.p.s., v jejímž čele stojí ředitel, Ing. Petr Prokeš. Společnost vznikla s cílem zachránit unikátní ozubnicový tratový úsek Tanvald – Desná – Kořenov – Harrachov, který je významným kulturním dědictvím regionu a technickou památkou. Petr Prokeš však nestojí jen za provozem na trati, společnost provozuje také Muzeum ozubnicové dráhy, Výtopnu a Důlní železnici. Právě rekonstrukce Výtopny byla jedním z klíčových projektů, který zajistil prostor pro železniční techniku i vozy. Rekonstrukci dokonce ocenila v roce 2017 generální ředitelka Národního památkového ústavu při příležitosti udělování ceny Patrimonium pro futuro.

Kdy jste se začal o Zubačku zajímat a co Vás k ní vlastně přivedlo?

O Zubačku se zajímám už od dětství. Jako malého kluka mě táta brával dívat se na vláčky na tanvaldské nádraží, kde mě učarovaly motorové ozubnicové lokomotivy ř. T426.0 přezdívané „Rakušanky“, které v té době pravidelně jezdily.

Jak ozubnicová trať funguje?

Uprostřed kolejí jsou umístěny dva ozubnicové hřebeny, do kterých zapadá ozubnicové kolo lokomotivy. Díky nim může ozubnicová lokomotiva vysunout do kopce těžší vlaky než lokomotiva adhezní a je zajištěna i větší bezpečnost při jízdě po spádu.

Čím je unikátní trať Tanvald – Kořenov – Harrachov v rámci naší republiky a možná i celého světa?

Ozubnicová trať Tanvald – Kořenov je jedinou ozubnicovou a zároveň nejstrmější železnici v Česku. Ojedinelou je i ve světovém měřítku. Ozubnicové železnice ve světě byly většinou budované jako turistické atrakce, na kterých funguje jen turistická osobní doprava speciálními vozidly vyrobenými pro danou trať. Ozubnicová železnice Tanvald – Kořenov ale byla postavena jako dopravní spojnice průmyslových oblastí Liberecka, Jablonecka a Tanvaldska s Dolním Slezskem a sloužila k dopravě osobních i nákladních vlaků. Tyto vlaky sice musely být dopravovány speciální ozubnicovou lokomotivou, jednalo se ale o běžné vlaky. Takovýto typ ozubnicových železnic byl ve světě již ve velké míře zrušen a ozubnicová železnice Tanvald – Kořenov je jednou z mála dodnes funkčních.

Mohla by na ozubnicovou trať vyjet lokomotiva bez použití ozubnice? Stalo se to někdy?

Technika pokročila a dnešní vlaky již ozubnici nepotřebují. Pravidelný ozubnicový provoz skončil v roce 1988, kdy byly motorové ozubnicové lokomotivy ř. T426.0 nahrazeny adhezními lokomotivami ř. 743 z ČKD Praha. Od té doby se s ozubnicovými lokomotivami můžeme setkat jen při nostalgických jízdách.

Sama ozubnicová trať je významnou technickou památkou, jsou na trati z Tanvaldu do Harrachova ještě nějaká další místa, která si zaslouží svou pozornost?

Celá trať Tanvald – Harrachov je nesmírně zajímavou železnici. Kromě ozubnicových úseků je na trati 5 tunelů, z nichž nejdelší Polubenský měří 940 metrů, řada hlubokých skalních zářezů a mostů. Největším z nich je 25 metrů vysoký a 116 metrů dlouhý Jizerský viadukt mezi Kořenovem a Harrachovem. Trať vede nádhernou krajinou na pomezí Jizerských hor a Krkonoš a rozhodně tak stojí za návštěvu a to v jakoukoliv roční dobu.

V letošním roce dojde k poměrně dlouhé výluce na trati, co se bude na Zubačce dít?

V letošním roce projde Zubačka dlouho odkládanou celkovou rekonstrukcí. Od 15. dubna do 31. října bude trať mezi Tanvaldem a Kořenovem vyloučena a vlaky nahradí autobusy. Jezdit budou pouze parní vlaky mezi Kořenovem, Harrachovem a polskou Szklarskou Porębou. V rámci stavebních prací bude starý kolejový svršek ze 60. let 20. století – kolejnice, pražce a ozubnice – demontován a nahrazen novým. Nově vyrobeny budou i ozubnicové hřebeny, opraven bude Polubenský tunel a do Dolního Polubného budou vráceny ozubnicové výhybky. Ty původní zde sloužily až do roku 1992. Po opravě se na ozubnicovou trať vrátí ozubnicové lokomotivy, které měly v loňském roce zakázaný provoz.

Více o Zubačce na str. 12.

PAVEL ŠERCL

Na úpatí Jizerských hor se nachází obec Bílý Potok, kde žije Pavel Šercl, člověk, kterému není lhostejná historie tohoto kraje a rozhodně mu není cizí ani těžká práce. V roce 2002 zakoupil komplex zachovalé textilní továrny z poloviny 19. století a vdechl mu opět život. Unikátní továrenské seskupení bylo roku 2011 prohlášeno za kulturní památku. Bez nadsázky dnes můžeme říct, že unikátní technické památce věnuje Pavel Šercl svůj život. Vybudoval tu Jizerskohorské technické muzeum a jeho snahy ocenil také Národní památkový ústav. V roce 2021 se objekt stal vítězem kategorie Prezentace a popularizace v soutěži Patrimonum pro futuro.

Co Vás přivedlo k technickým památkám a ke koupi objektu bývalé přádelny v Bílém Potoce?

U mě to asi začalo už v dětství – touhou po dobrodružství, inspirovanou Verneovými romány, a především jejich brilantními filmovými adaptacemi, například od Karla Zemana. Jistě nejsem jediný, jehož film Vynález zkázy takzvaně „zformoval“. O tom by se dalo vyprávět mnoho příběhů.

Myšlenka na přádelnu v Bílém Potoce se ale zrodila nejprve u mého otce. Když se dozvěděl, že je areál na prodej, vybavily se mu vzpomínky z mládí, kdy tudy projížděl na pioniéru s kamarády z Nového Města pod Smrkem. Často, při návratu ze Smědavských serpentin za soumraku, obdivoval podhorskou fabriku, která tehdy zářila při nočních směnách – jak sám říkal – „jako čínský lampión“.

Byla to tehdy opravdu výzva – přesunout naši dílnu z Liberce do Bílého Potoka. Ačkoliv jsme hledali větší prostory, tohle bylo opravdu velké sousto. Přesto na mě už tehdy dýchl silný genius loci a odolal tomu pokušení se zkrátka nedat. Tak jsme do toho skočili... A nedlouho poté přišlo vystřízlivění a obavy, že jsme si ukousli až příliš velký krajíc, který možná nezvládneme.

Tyto obavy, spojené s úctou k místu a fabrice, jež byla po generace druhým domovem stovkám lidí, mě dovedly k myšlence nechat areál prohlásit kulturní památkou. V případě, že by náš záměr selhal, dalo by to šanci jiným – k možné záchraně a zachování tohoto jedinečného místa.

V čem spočívá největší hodnota bývalé bílopotocké přádelny?

Jednoznačně v téměř nezměněném stavebním stavu hlavní budovy z roku 1913 a podobě ostatních staveb z poslední velké přestavby z roku 1907 – včetně původního a dodnes funkčního parního kotle. Jelikož zde nikdy neproběhla žádná razantní rekonstrukce, nese si továrna v sobě jednotlivé vrstvy z předchozích období. Díky tomu nabízí jedinečný pohled do minulosti – jak se často říká, vytváří efekt „posledního dne“. Dne, kdy továrnu opustili tehdejší poslední pracovníci.

V loňském roce zasáhla objekt povodeň. Co zde živel způsobil?

Budovy v těsném sousedství říčky jsou ohrožovány velkou vodou dlouhodobě. Mezi zásadní milníky patří povodně v letech 1958 a 2010, které objekty výrazně poškodily. V roce 2010 došlo ke zřícení dvou opěrných zdí a k poškození budovy bývalé trhárnny. Od té doby se také nastartoval proces rychlé eroze nesourodého perkového podloží pod základy parní strojovny a pomocných provozů.

Tento stav se dramaticky zhoršil při zářijové povodni v loňském roce, kdy už došlo i ke statickým poruchám některých budov. Opravy jsme začali projektovat už před několika lety, ale celý zásah musel být koordinován s dalšími stavebními úpravami – konkrétně s výstavbou příčných prahů, které letos realizuje státní podnik Povodí Labe. Tyto prahy mají za úkol při zvýšených průtocích zpomalit vodu a eliminovat rychlou erozi koryta. Samozřejmě, při extrémních, jako například v roce 2010, kdy kolem fabriky teklo téměř 200 000 litrů vody za sekundu, už pomohou snad jen modlitby...

Z důvodu finanční náročnosti na záchranu továrny byla vyhlášena veřejná sbírka. Jak dlouho trvala, kolik finančních prostředků se podařilo vybrat a stačilo to na pokrytí nákladů?

Veřejná sbírka vznikla upřímně řečeno už ze zoufalství – ve chvíli, kdy jsme obdrželi rozpočet, začaly nám docházet naděje. Původní odhad činil 3 212 000 Kč, ale v průběhu stavby se částka navýšila na přibližně 4 300 000 Kč. A ještě stále nejsme u konce s fakturací víceprací.

Navýšení nákladů bylo způsobeno hlavně vyšším počtem chemických kotev, větším objemem železobetonových konstrukcí a náročnější betonáží opěrky náhonu, která je staticky provázána s opěrnou zdí pomocných provozů – dnes muzejní kavárny.

Sbírka tedy byla a je zásadní součástí financování záchranných prací. Během 80 dnů se podařilo vybrat neuvěřitelných 1 716 000 Kč! Přestože ani tento mimořádný úspěch nestačil na pokrytí všech nákladů, je na místě poděkovat i Libereckému kraji, který poskytl dotaci ve výši 1 000 000 Kč, a také nadaci ČEZ za úctyhodnou podporu 519 000 Kč.

Překvapil Vás zájem veřejnosti o záchranu přádelny? Nastala během sbírky nějaká situace, která Vás dojala?

Zájem veřejnosti mi doslova vyrazil dech. Opravdu jsem to nečekal a mám obrovskou radost, že tolik lidí dalo jasně najevo, že jim osudy podobných památek nejsou lhostejné. Je to pro mě silný signál, že má naše práce smysl.

Dojemných situací bylo hned několik, ale nejsilnějším okamžikem byla bezpochyby podpora dětí z mateřské a základní školy v Bílém Potoce. Nejenže ze společného fondu přispěly do sbírky – a to i přes mé snahy jim to rozmluvit, protože přijímat peníze od dětí pro mě bylo těžko přijatelné – ale děti se s tím vypořádaly po svém. Řekly mi, že když penízky do sbírky pošlou, už s tím nic neudělám, a že by je mrzelo, kdyby nemohly k záchraně muzea přispět.

Navíc nám namalovaly krásné obrázky, které zachycují probíhající práce. To byl opravdu silný moment.

Jaké máte plány s areálem do budoucna? Máte nějaké sny, které byste zde chtěl zrealizovat?

Plánů a snů je spousta, ale momentálně se musíme soustředit hlavně na dokončení rozpracovaného a na to, abychom nabrali nové síly – které už koncem loňského roku trochu docházely. Záchrana muzea byla opravdový maraton, který nás všechny vyčerpal, ale zároveň přinesl i nový vítr do plachet.

Děláme všechno pro to, abychom v červenci mohli přivítat nové návštěvníky. Chceme i nadále podporovat a rozvíjet kulturní život v regionu, pokračovat v ochraně technického kulturního dědictví a postupně se posunout o krok dál i v institucionálním charakteru naší muzejní činnosti.

Co je nejdůležitější – areál kulturní památky přádelny Karl Bienert jun. díky pomoci a spolupráci mnoha lidí přežil další velkou zkoušku. A bude tu lidem sloužit i pro další generace!

Více o Jizerskohorském technickém muzeu na str. 10.

ING. TOMÁŠ KREBS

předseda Boveraclubu

Život libereckého rodáka, Ing. Tomáše Krebse, je spojen se zálibou v historických vozech, zejména pak v tramvajích. V 80. letech se stal čelem spolku nadšenců tramvajů, později zakladatelem libereckého sdružení Boveraclub a jeho předsedou. Více než třicet let zachraňuje historické tramvaje a významně se tak podílí na uchování odkazu technických památek Jizerských hor.

Kdy jste se začal zajímat o tramvaje a je někdo, kdo Vás k tomuto koníčku přivedl?

Jako kluka mne to táhlo ke kolejím, pokukoval jsem po parních lokomotivách a chtěl jsem být strojvedoucí. Parní trakce ale skončila, a tak se můj zájem přeměroval na tramvaje. Asi zásadním impulsem pak bylo, že jsem se seznámil s libereckým tramvajovým fandou Gisbertem Jáklem, ke kterému jsem chodil obdivovat sbírku modelů a fotografií a díky kterému jsem mohl poznat Erwina Cettinea, libereckého fotografa s italským původem, a Luboše Kyselu, správce sbírky historických tramvajů v pražském dopravním podniku. Erwin Cettineo (1903–1985) fotografoval liberecké tramvaje takřka celé minulé století a nad jeho unikátní sbírkou mi docvaklo, jak zajímavou historii tento dopravní obor a samotné město Liberec má. Luboš Kysela nám pak byl jakýmsi vzorem a pomocníkem při rekonstrukci historických tramvajů a ukázal nám, že to jde, když se chce.

Jste předsedou zájmového občanského sdružení Boveraclub, co tento název znamená a proč sdružení vzniklo?

S fandy do dopravy jsme se v osmdesátých letech potkávali a bylo nám líto, že Liberec na rozdíl od jiných měst nemá žádnou historickou tramvaj. A tak jsme v lednu 1987 založili „Kroužek přátel městské dopravy při pobočce ČSVTS DP Liberec“ a na závěr léta připravili výstavu k výročí 90 let libereckých tramvajů. Ta byla umístěna v tehdy běžné tramvaji T2, odstavené ve Fügnerce. A jako mobilní poutač jsme připravili brousíci tramvaj, původně ústeckou tramvaj z roku 1929. Byla to tak trochu Potěmkinova vesnice, vůz sice obdržel nátěr z dob, kdy vozil cestující, provizorně byla opravena elektrická výzbroj, v interiéru ale zůstalo technologické zařízení. O rok později si tato tramvaj ještě zahrála při natáčení filmu Muka obraznosti a chvíli pojezdila v rámci propagace kina Varšava. A pak jsme se pustili do celkové renovace, v roce 1999 byla vystavena při výročí v Ústí nad Labem. Následně jsme pokračovali v opravě elektrické výzbroje, vůz se poprvé pohnul vlastní silou 25. 9. 1999 a po příslušných zkouškách byl schválen do provozu vydáním Průkazu způsobilosti 19. 9. 2000. A protože má vůz originální výzbroj od firmy Brown Boveri, začali jsme mu říkat „Bovera“ a od toho byl už jen krůček k oficiálnímu názvu našeho spolku Boveraclub.

Boveraclub renovuje historické vozy, jak se k Vám takové vozy dostanou? Věnujete se v Boveraclubu výhradně tramvajím?

Většinou jsme se snažili uchovat a opravovat vozy vyřazené z pravidelného provozu, ať již běžného s cestujícími, nebo upravené pracovní vozy. Dalšími renovovanými tramvajemi byla typická jablonecká souprava motorového vozu 6MT č. 117 z roku 1953 s vlečným vozem „Plecháč“ č. 44 z roku 1932. Ty se

dochovaly díky tomu, že se na konci sedmdesátých let dostaly do depozitáře Technického muzea v Brně. Do Liberce byly dlouhodobě zapůjčeny a za to, že jsme zajistili celkovou renovaci je můžeme používat pro zvláštní jízdy. Motorák jsme například opravovali po sobotách 10 let, nechali na něm 15 tisíc hodin práce a museli sehnat asi milion korun na materiál a odborné práce. Sbírkou provozuschopných historických tramvajů pak ještě rozšířily vozy T2R č. 17 z roku 1962 a T3M č. 8106 z roku 1973, ty dnes mohou být provozovány na rozchodu 1435 mm v celé síti. Pro metrový rozchod jsme pak ještě získali východoněmeckou „Gothu“ – typ T2-62 z roku 1964, která se řídí volantem. Málo se ví, že tato tramvaj typická pro město NDR se také vyráběla v ČKD v Praze. A protože ty nejstarší historické unikáty na úzkém rozchodu můžeme dnes už provozovat jen na trase z vozovny do Lidových sadů, a navíc bychom si je měli šetřit s ohledem na jejich unikátnost, pořídili jsme si v loňském roce tramvaj z roku 1903, vyrobenou ve Studénce. Byla to unikátní nabídka soukromého muzea z rakouského Mariázellu, kterou jsme mohli využít díky podpoře Libereckého kraje a města Liberec.

Může veřejnost někde vidět opravené historické vozy, nebo se v nich svést?

Zmíněné provozuschopné historické tramvaje jsou trvale umístěny ve vozovně, kam nemá běžně veřejnost přístup. Kromě jízd na objednávku se snažíme je veřejnosti ukázat u příležitosti státních svátků. Nicméně loňská a letošní výluka tramvajové tratě do Lidových sadů nám to komplikuje. Proto jsme využili příležitosti si zapůjčit historickou soupravu pro standardní rozchod od kolegů z Prahy. Budeme ji mít k dispozici až do letošního září a tak zvládneme zajistit prázdninové sobotní jízdy.

Veřejnosti běžně přístupná je však naše expozice veřejné dopravy v celém jednom pavilonu Technického muzea Liberec. Návštěvníci si mohou prohlédnout několik tramvajů, jednu dokonce ze Švýcarska. Pak zde máme spoustu artefaktů včetně vozových skříní libereckých tramvajů v náleзовém stavu – ty byly po svém vyřazení používány jako zahradní altánky. Nejstarší je vozová skříň původní liberecké tramvaje z roku 1897, kterou, jak jsme zjistili, prokazatelně cestovali herci Dana Medřická a Karel Höger při natáčení filmu Ošklivá slečna na konci padesátých let. Historii tramvajové dopravy v Liberci a na Jablonce představujeme na velkém množství fotografií, vystavené jsou i zcela unikátní modely libereckých vozů od Erwina Cettinea, které stavěl jako malý kluk před 100 lety. Máme tu i dva autobusy, unikátní je Praga RND z roku 1947, která byla původně zubařskou ambulancí.

V letošním roce si připomínáme 125 let od zahájení tramvajové dopravy v Jablonci nad Nisou a současně 70 let od spuštění meziměstské trati do Liberce. Budou se v tomto roce pořádat nějaké akce, které nám obě výročí připomenou?

Kromě již zmíněných jízd historických tramvajů připravujeme na podzim ve spolupráci s Kulturou Jablonec mimo jiné i projíždku po zaniklých trasách jabloneckých tramvajů. Zmíním skromnou spolupráci na výstavě malíře Lukáše Černého v baru Mířfinity, která je se svými grafikami připomenutím jabloneckého výročí. Budeme se podílet i na programu Muzejní noci v květnu a Dnů Evropského dědictví v září. A současně brigádnicíme na opravách tramvajů ve vozovně a digitalizaci našeho archivu v muzeu.

Tramvaje k Liberci i Jablonci nad Nisou neodmyslitelně patří. Je tramvajová doprava podle Vás oblíbená a jaká je její budoucnost?

Tramvajová doprava nejen v Evropě zažívá v posledních desetiletí nebývalý rozvoj. Města reagují na skutečnost, že na expanzi individuální dopravy není možné reagovat rozšiřováním ulic a stavbou parkovacích míst. Tramvaj je nejen ekologická, ale pokud je vhodně zvoleno i trasování, umí být i spolehlivá a nezávislá na neprůjezdnosti měst. Některá česká města zažívají výstavbu nových tratí a jejich rozšiřování obecně by mělo jistě pro společnost velký přínos.

Více o Technickém muzeu Liberec na str. 8.

Více o výročí tramvajové dopravy v Jablonci nad Nisou na str. 13.

Chladnou krajinou Jizerek pronikají sluneční paprsky, které den ode dne stále více ohřívají zemi. Dny se prodlužují a na koncích hnědých a šedých větví se objevují zářivě zelené pupeny. Ještě než roztají poslední sněhové pokrývky v horních partiích hor, v podhůří už panuje čilý jarní ruch. S přiletem stěhovavého ptactva se začne příroda probouzet k životu. Z krajiny odchází zimní melancholie a předává místo životaplné pozitivní náladě, jako by z Jizerek jeden vlak odjížděl a druhý se po dlouhém výletu zase vracel. Železniční pražce vás zavedou do tajemné krajiny, která na vás dýchne zvláštním kouzlem.

ZASNĚNÍ V JIZERSKOHORSKÝCH BUČINÁCH

Snad nejživější jarní probouzení probíhá v **Jizerskohorských bučinách**, největším chráněném území Jizerských hor a první přírodní památce UNESCO v Čechách. Přírodní lokalita zabírá plochu přibližně 27 kilometrů čtverečních. Ve smíšených lesích tu převažují buky, které jsou právě v jarních měsících obypány čerstvou zelení. Oblast se rozprostírá na severních svazích hor, které byly historicky pokládány za těžko prostupnou krajinu, kudy se klikatilo jen pár obchodních cest. I přesto se v této člověkem téměř nedotčené přírodě nachází několik technických zajímavostí. Prochází tudy dokonce **železniční trať spojující Frýdlantsko s Libereckem**.

Ve druhé polovině 14. století existovala při okraji Jizerskohorských bučin malá obec, dnešní **Oldřichov v Hájích**. Obyvatelé tu nacházeli obživu při těžbě dřeva, lámání kamene, pastevectví a později i v místních továrnách. K tomu většímu rozvoji však došlo v době, kdy tudy byla vybudována silnice a železniční trať. Povolení k výstavbě železnice bylo vydáno už na jaře roku 1872 a o rok a několik měsíců později byla zahájena samotná výstavba, včetně zahájení ražení **tunelu pod Hemmrichem**. Stavba trati přinesla do poklidného kraje ruch, pracovaly tu tisíce lidí, mezi nimi i Italové z jižního Tyrolska. Výstavba byla velmi nebezpečná a dva dělníci při ní přišli o život. V roce 1875 byla trať dokončena a první vlak tudy do Frýdlantu projel 1. července dopoledne. Železniční trať je dodnes spojením obcí Frýdlantska s druhou částí Jizerek a může se zdát, že tím byla navždy smazána hranice Frýdlantského výběžku od zbytku republiky. Není to ale tak úplně pravda. Zpočátku bývaly totiž doby, kdy byl tunel pod Hemmrichem z obou stran uzavírán speciálními vraty.

TIP NA KOMENTOVANOU PROHLÍDKU: DEN S LESNÍKEM – 11. 10. 2025

Přijďte se dozvědět, proč je dobré pečovat o naše lesy a chránit je. Jizerskohorskými bučinami vás provede průvodce z řad pracovníků Lesů ČR.

Vstupenky na prohlídky zakoupíte na prodejních místech. Evstupenky a na portálu evstupenka.cz.

Dřevěná vrata po obou stranách tunelu mezi Oldřichovem v Hájích a Raspenavou byla původně zbudována kvůli zvěři, aby se držela ve zdejších lesích. V polovině 19. století, za hraběte Eduarda Clam-Gallase, byla v jizerských lesích vybudována obrovská **obora**. Rozkládala se na území 5 560 ha a tvořilo ji zhruba jedenáct tisíc kamenných sloupků, více než padesát bran a padesátka vrátek, její součástí byly i jelení skoky umožňující zvěři pohyb do obory, ale už ne zpět. Jizerské hory byly plné jelenů, daňků a srnců a majitelé lesů chtěli co nejpohodlněji zvěř lovit, ale také si nepřáli, aby zvířata utíkala do okolních lesů. Právě proto byla zřízena obora a zpočátku uzavírána i vrata do tunelu. Dodnes je v některých částech lesů ještě patrná, po Jizerských horách je rozseto kolem osmi tisíc žulových sloupků. Seznámit se s touto památkou můžete také na trase mezi oldřichovskou železniční zastávkou a Oldřichovským sedlem, částečně tu byl obnoven plot **Clam-Gallasovské obory** a nachází se tu informační tabule.

Nastoupíte-li v Liberci do vlaku, čeká vás okouzující cesta horami i pod nimi. Na trase vedoucí až na konečnou v Černousích budete míjet **Raspenavu**. Ve městě, ve kterém se obyvatelé živilí převážně zemědělskou činností, se rozvinul průmysl na zpracování nerostných surovin. V první polovině 16. století tu stával hamr a železárna zpracovávající a odvázející místní rudu. Dnes se městem poklidně vine řeka Smědá, není však radno ji podceňovat, o tom, co dokáže napáchat, by vám místní dokázali dlouze vyprávět.

Po toku řeky Smědé a dál po železničních kolejích, vás vlak dopraví do Frýdlantu, pomyslného centra celého výběžku. Ještě, než se vydáte na další putování krajem, zastavte se a vychutnejte si krásy okamžiku. Neďaleko od frýdlantského nádraží u řeky Smědé je malá a nenápadná cukrárna a kavárna s poetickým názvem **Vločka**. Už při prvním vkročení vám bude jasné, že zdejší majitelka Jizerkami žije. Zastavit se tu můžete už na lahodnou snídani, po které budete mít dostatek sil na to, abyste zdolali celé hory. Pokud vás cesta po železničních kolejích naladila k rozjímání, ochutnejte výtečnou kávu a některý ze zákusků. Zastavení na tomto místě vám přinese dobrou náladu.

PO STOPÁCH ČTYŘKOLÝCH LEGEND

V době, kdy pára začala pohánět první lokomotivy, vznikaly také první parovozy, předchůdci dnešních automobilů. Vlaky a automobily k sobě mají v tomto ohledu poměrně blízko a naše putování světem automobilů začíná v Liberci, konkrétně v městském obvodu Vratislavice nad Nisou. V roce 1875 se tu totiž narodil **Ferdinand Porsche**, slavný konstruktér vozu Volkswagen, později známého jako VW Brouk. Ve Vratislavicích absolvoval Porsche své první konstruktérské krůčky i pokusy s elektřinou, které vedly k elektrifikaci celého objektu. V rodném domě se nachází expozice věnovaná jeho životu i dílu. Její interaktivní pojetí zapojí všechny návštěvníky do poznávání světa techniky, technologií, bohaté historie i budoucnosti mobility. Až do 15. března 2026 uvidíte v expozici také vůz Volkswagen z roku 1950.

museum.skoda-auto.cz/porsche-house

Tipy na výlety

Po stopách vody

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 15 km

Itinerář: Frýdlant, žst. → Harta → Bulovský potok, západní rozc. → Bulovský potok, východní rozc. → rozhledna Frýdlantská výšina → náměstí T. G. Masaryka → Frýdlant, žst.

Vydejte se do tajemných zákoutí frýdlantského výběžku, čeká vás tu několik zajímavostí. Během léta si nenechte ujít zastávku v Železničním muzeu, krásy okolí si prohlédněte z Frýdlantské rozhledny. A především vás čeká několik zajímavostí týkajících se vody, tak se vydejte po jejich stopách.

Novoměstské dolování

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 11 km

Itinerář: Nové Město pod Smrkem, Mírové náměstí → Revoluční ulice → štola Světluše → štola František → Streitův obrázek → Kyselka → Nové Město pod Smrkem, Mírové náměstí

Okolí Nového Města pod Smrkem je známé hlavně díky Singltreku pod Smrkem. Stejně dobrodružná ale může být i pěší výprava do této jedinečné části Jizerských hor. Nechte se lákat rozlehlými lesy, březovými hájky a bohatou historií zdejšího dolování.

Proti proudu Smědé

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 14 km

Itinerář: Frýdlant, žst. → hrad a zámek Frýdlant → Muzeum v podstávkovém domě → Raspenava → Hejnice, bazilika Minor → Bílý potok, žst.

Údolí řeky Smědé je velmi bohaté na historii. Vydejte se na nenáročnou trasu, která vás provede od nejstaršího hradního muzea ve střední Evropě, kolem Zámeckého pivovaru, ve kterém můžete ochutnat místní pivo, k muzeu v podstávkovém domě, který je typickou ukázkou zdejší lidové architektury, až k úchvatné bazilice, za kterou se rozprostírají dechberoucí severní svahy Jizerských hor.

Žulovou stezkou

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 14 km

Itinerář: Mníšek, vlakové nádraží → Fojtka, dolní rozcestník → Zaječí důl → bývalý žulový lom → Červená ruka → Oldřichov v Hájích

Fojtecká žula je mezi horninami pojem. Tento ušlechtilý kámen, který kdysi patřil mezi nejoblíbenější stavební materiály, charakterizuje tmavé zabarvení. Vydejte se do míst, kde se dříve těžil. Bude to skvělá procházka s šedomodrou třešničkou na dortu.

Fascinující cestu pokroku a vývoje prezentuje **Automoto Museum Lučany**. Automobil se stal symbolem 20. století, zachycení postupné cesty vývoje celým stoletím přitáhne pozornost velkých i malých návštěvníků. Elegantní vůz Aero 1000 z počátku 20. století tu kontrastuje se živelným Lamborghini z jeho opačného konce a automobilovou a motocyklovou éru zde zastupuje řada modelů a značek včetně originálních závodních strojů. Z dnešního pohledu jsou nesmírně fascinující exponáty z počátku století, jejichž vlastnosti a ovládání jsou v porovnání s dnešními modely jen těžko uchopitelné. Na své si tu přijdou také fanoušci Dakarské rallye, v Lučanech nad Nisou můžete obdivovat autentické závodní stroje, a to i včetně toho úplně prvního, který v roce 1983 na slavném Dakaru zanechal otisk československé účasti! Muzeum je přístupné o víkendech.

www.automoto-museum.cz

RADOSTNÁ JARNÍ ZNOVUZROZENÍ

Není snad radostnějšího období pro sledování přírody plné života, než jakým je jaro. Zvířata i rostliny se těší z nadcházejících měsíců a je to vidět, ba dokonce i slyšet. V těsné blízkosti vedle sebe se v Liberci nachází botanická a zoologická zahrada. Nebudete vědět, kterou z těchto dvou atrakтивit zvolit dříve. Prožitek z exotické přírody vám navíc umocní návštěva Papilonie Liberec. Nahlédněte do exotických koutů Jizerských hor.

Neuvěřitelných **130 let** se na svém místě v Liberci nachází **Botanická zahrada**. Byla sice založena už v roce 1876 z iniciativy Spolku přátel přírody, ale po 15 letech musela být přestěhována do nového areálu. Původním místem, kde členové spolku začali vysazovat stromy a keře, byl prostor Severočeského muzea. Kvůli výstavbě muzea došlo k přesunu botanické zahrady do areálu, který se veřejnosti otevřel 5. září 1895. **Nejstarší botanická zahrada v České republice** prošla na přelomu století významnou rekonstrukcí podle plánů architekta Ing. Pavla Vaněčka. Komplex skleníků tvoří celek s půdorysem připomínajícím krystalickou drúzu, nebo shluk rostlinných buněk. Jednotlivé pavilony vás zavedou do rozmanitých prostředí tropů a subtropů celého světa. Najdete tu mnoho zajímavých rostlinných unikátů, mezi nimi například i největší leknín, Viktorii královskou, nebo nejmenší leknín světa, který byl lidskou činností v přírodě již zcela vyhuben. Každý pavilon vás uchvátí něčím jiným, uvidíte tu masožravé rostliny, korálový útes, kaktusy i rostliny, které vás v čase vrátí do dob pravěku. Botanická zahrada Liberec je otevřená každý den a ať sem zavítáte ve kterémkoli období, budete uchvázeni.

www.botanickaliberec.cz

Ze světa rostlin se krátkým skokem přes ulici můžete ocitnout ve světě zvířat. **Zoologická zahrada v Liberci** se rozprostírá na ploše 13 ha a obdivovat tu můžete přes 170 druhů zvířat ze všech kontinentů. Liberecká zahrada má **nejdelší historii ze všech zoo** v Čechách i na Moravě. Přestože její oficiální otevření proběhlo v roce 1904, její historie sahá až do roku 1895, kdy Ornitologický spolek pro severní Čechy otevřel na Perštyňně ptačí park. Zaplňování zahrady zvířaty bylo postupné, v roce 1909 si zde návštěvníci oblíbili medvědy hnědé a před první světovou válkou se už dalo hovořit o plnohodnotné zoologické zahradě. Dnes můžete v zoo obdivovat savce, ptáky, plazy, obojživelníky i ryby. Mezi nejzajímavější chované druhy patří takin čínský, zebra bezhrbá, sob lesní, levhart sněžný, pavián pláštík, nebo orlosup bradatý. Zcela mimořádná je liberecká kolekce horských kopytníků a dravých ptáků. Do zoologické zahrady Liberec se můžete vydat každý den po celý rok.

zooliberec.cz

Stovky exotických motýlů poletujících v blízkosti kolem vás můžete pozorovat v **motýlím domě Papilonia v Liberci**. Vydejte se na expedici do nitra pralesa, kde mezi stovkami motýlů spočinulo, jako nezvaný host, havarované letadlo. Fascinující pohled se vám naskytne, jakmile spatříte největšího motýla světa, atlase velkého. Jeho rozpětí křídel má až neuvěřitelných 30 cm. Neopakovatelnou atmosféru v centru Liberce můžete prožít každý den od 9:30 do 19 hodin.

papilonia.cz

Jakmile se v Jizerkách přihlásí o slovo léto, zavládne všude nová atmosféra plná pohody i dobrodružství. Možná byste v severní části naší republiky neočekávali tropické teploty, ale i v Jizerkách vás můžou zastihnout horké letní dny. Vezmeme vás na místa, která vám poskytnou stín v horkém slunci a ochranu před případným letním deštěm. Nebudou to jen tak nějaká místa, budou spojená s technickými památkami a zavedou vás tam, která byste možná ani nečekali. Připravte se na jízdu různými kouty Jizerek!

LIBEREC NAD ZEMÍ I POD ZEMÍ

Procházky po Liberci vás přivedou na mnohá zajímavá místa spojená s průmyslovou minulostí města. Jméno Liebieg tu dýchá snad z každého koutu a není divu, textilní průmysl tu byl po mnohá léta na výsluní. Rodina byla velkými průkopníky v oblasti technologií a techniky. Však si do Liberce přivezli také první automobil, nebo tu vystavěli první autodům, jehož součástí byly vytápěné garáže.

Vzpomínky na významnou průmyslnickou rodinu přináší hned několik budov v Liberci dodnes. Vedle celé soustavy budov **Liebiegova městečka**, které bylo vystavěno jako zaměstnanecké sídliště, nám eleganci Liebiegů připomíná **Palác Liebieg**. Stavba v centru města byla inspirována severoitalskou renesancí. Vila se zahradou a přidruženými stavbami se začala pro své rozměry i architektonické řešení nazývat Liebiegovým palácem. Budova prošla v minulých letech rozsáhlou rekonstrukcí od fasád až po interiéry. Náročné úpravy byly dokončeny v roce 2023, kdy byl Palác Liebieg slavnostně otevřen jako komunitní centrum. Dnes slouží k setkávání lidí bez ohledu na věk a sociální skupiny. Nabízí širokou škálu volnočasových, vzdělávacích a kulturních akcí.

ksk-liberec.cz

Technika vládne světem od dob průmyslové revoluce, a tak není divu, že s láskou k technice vzniklo v Liberci také **Technické muzeum**. V celkem čtyřech pavilonech uvidíte čtyři jedinečné expozice zaměřené na dopravu. První z nich vás provede světem automobilů a motorových vozidel 20. století, současně je k této části přidružena i výstava kol. Druhá expozice je zaměřena široce, setkáte se tu s tématem elektromobility, průmyslové výroby a třeba i lanovkou, která byla po dlouhá léta neodmyslitelnou součástí dopravního spojení na Ještěd. Třetí část expozice se věnuje historickým tramvajím a autobusům. V posledním pavilonu narazíte na luxusní veterány věhlasných značek. Technické muzeum je otevřeno celoročně, každý den, kromě pondělí. Jeho poloha v blízkosti místa zvaného Zlatý kříž je ideální k ponoření se také do světa historie a umění.

www.tmliberec.cz

Tipy na výlety

Liebiegovým městečkem

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 3 km

Itinerář: Náměstí Pod Branou → Domovina → Vincentinum

Liebiegové, místní textilní baroni, nechali pro své zaměstnance postavit městečko. Vydejte se na procházku kolem překrásných secesních staveb a vraťte se do dob, kdy Liberec ovládal textilní průmysl a zdejší fabrika byla největším výrobcem látek v celé monarchii.

Za rozhledy mezi městy

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 15 km

Itinerář: Vratislavice nad Nisou, kostel → rozcestník Nad Kunraticemi → rozhledna Nad Prosečí → Prosečský hřeben → Milíře, rozcestník → Milíře, kaplička → rozhledna Císařský kámen → NS Mojžíšův pramen – Císařský kámen → Mojžíšův pramen → Vratislavice, žst. → Vratislavice nad Nisou, kostel

Cesta za rozhledy mezi městy je příjemný výlet, který je možné absolvovat najednou, ale trasu si můžete také rozdělit na dvě části. Kromě rozhleden narazíte na řadu zajímavostí, jako je tramvajová trať propojující dvě největší města Jizerských hor, nebo naučná stezka Mojžíšův pramen, která vás seznámí s okolní přírodou.

Za přehrazenými vodami

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 37 km

Itinerář: Rudolfovo u elektrárny → Česká chalupa → Maliník → vodní nádrž Bedřichov → Stammelův kříž → Pod Javorovým vrchem → Fojtka, horní rozcestník → Fojtka → vodní nádrž Mlýnice → Chrastava → Stráž nad Nisou → Kateřinky, křižovatka → Liberec

Tento cyklovýlet patří k těm náročnějším a určitě právě zde platí ono známé „bez práce nejsou koláče“. Odměna za náročnost je ale více než zaručena! Cestou uvidíte tři majestátní přehrad, které mají své kouzlo v každém ročním období.

Krátké kolečko kolem krásného koupaliště

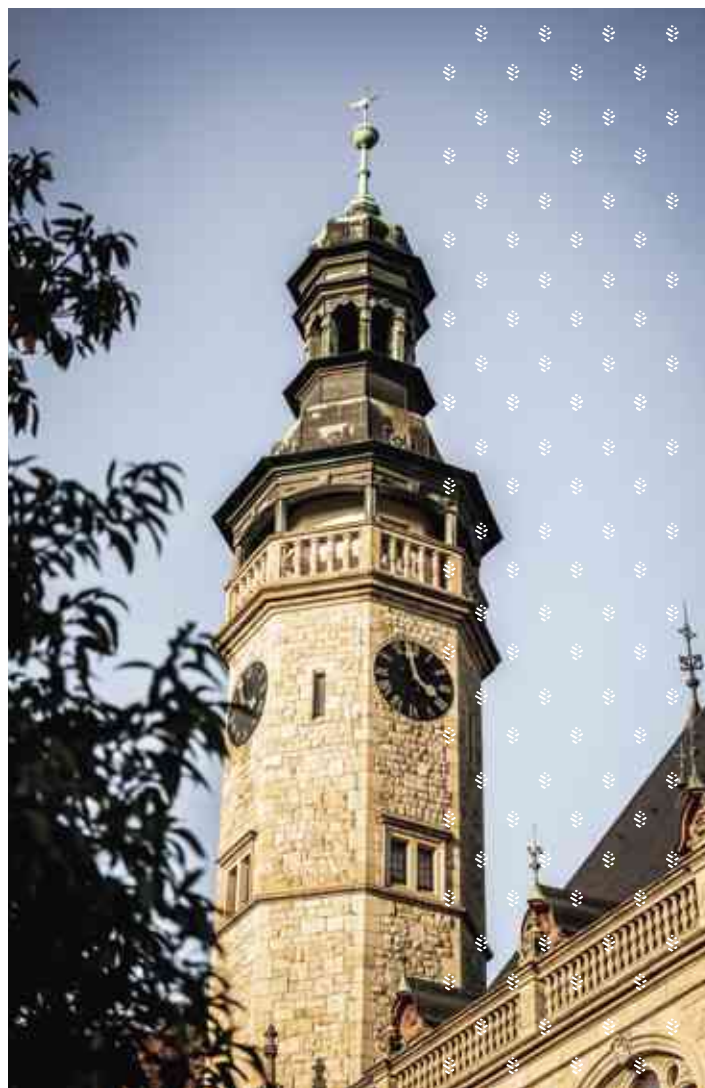
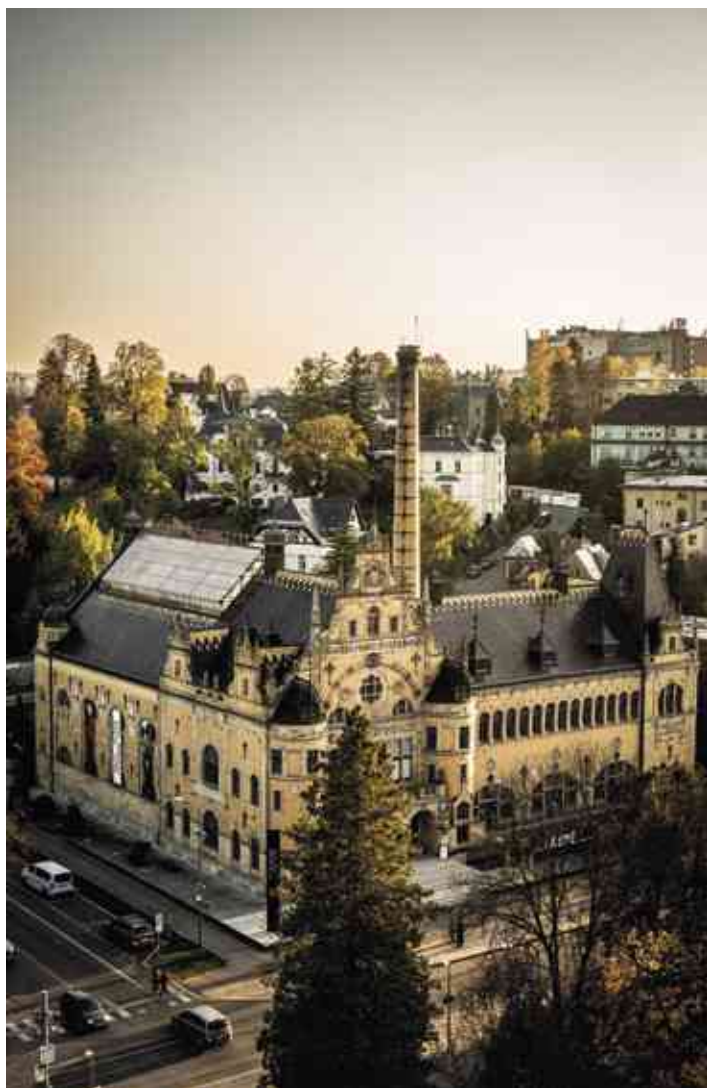
Typ trasy: pěší

Délka trasy: 5 km

Itinerář: Z centra Liberce tramvaj č. 2 nebo 3 směr Lidové sady-ZOO (výstupní stanice na konečné) → Rozhledna Liberecká výšina → Skautská studánka → Lesní koupaliště

Ideálním tipem na letní výlet je procházka s možností koupání. Ještě než se dostanete k samotnému letnímu osvěžení uprostřed lesa, čeká vás návrat do minulosti. Hrad s vodním příkopem a mostem dokonale napodobuje středověké sídlo. Jakmile se však dostanete blíže, zjistíte, že se jedná o rozhlednu.

Dominantními stavbami libereckého Zlatého kříže jsou MUZA Severočeské muzeum a Galerie Lázně Liberec. **MUZA Severočeské muzeum** bylo založeno už v roce 1873 jako první uměleckoprůmyslové muzeum v českých zemích. V letech 2014–2020 proběhly v muzeu dvě etapy modernizace. Druhá fáze přinesla radikální proměnu interiérů budovy i expozic. Dnes si můžete v muzeu prohlédnout hned několik expozic věnujících se tématům od uměleckého řemesla, přes místní historii, přírodu a umění, až po mechanické hudební automaty. Součástí překrásného objektu je také Křišťálová věž. Jedná se o věrnou kopii věže původní liberecké radnice. V jejím interiéru byl nainstalován nejdelší skleněný žebřík na světě. Tento skleněný unikát vás provede historií skla, kterou zakončí videomapping nebe s výhledem z věže do okolí. Muzeum je otevřeno denně mimo pondělí, vždy od 10 do 19 hodin.

www.muzeumlb.cz

Druhou úchvatnou stavbou Zlatého kříže je **Galerie Lázně Liberec**. Pátá největší galerie v České republice se nachází od roku 2014 v překrásné budově bývalých městských lázní. Galerie spravuje sbírky s více než 21 000 uměleckých děl z Čech i dalších evropských států. Sbírkové rozdělení do tří stálých expozic, které doplňují interaktivní expozice a expozice o historii umění. V průběhu celého roku tu narazíte také na krátké výstavy, ty se orientují na všechny druhy umění s důrazem na místní umění regionu a umění českých Němců. Doprovodné programy nejsou určeny jen pro dospělé, galerie pořádá celou řadu akcí určených pro děti, včetně vernisáží. Stejně jako v muzeu, také v galerii mají otevřeno denně mimo pondělí, ve čtvrtek navíc s prodlouženou otevírací dobou až do 20 hodin.

www.ogl.cz

Po krátkém odbočení od technického zaměření se k technickým památkám vracíme. Toho, co můžeme v Liberci vidět nad zemí, je opravdu hodně, ale stojí za to se podívat také do míst běžně zraku skrytých, pod zem. Koncem 30. let minulého století se začalo v Liberci s ražbou patní štoly zamýšleného silničního tunelu. Začátek druhé světové války však stavbu zastavil a o několik let později byl rozestavěný tunel použit jako základ k vybudování velkokapacitního **protiletectvého krytu**. Do konce války se ho však nepodařilo dokončit, stavební práce byly opět přerušeny. Zraky se k podzemní stavbě začaly obracet v období studené války spolu s přicházející jadernou hrozbou. Původně protiletectvé kryt byl přebudován na kryt **protiatomový**. Poslední větší práce byly provedeny v roce 1976 a v této fázi můžete vidět kryt i vy. Do libereckého podzemního **krytu civilní obrany** se můžete vydat každou první sobotu v měsíci během **komentovaných prohlídek**, uvidíte tu ukázky plynových masek, ochranných obleků i plně funkční strojovnu a filtro-ventilační zařízení.

www.visitliberec.eu

UNIKÁTY FRÝDLANTSKA

V severní části za Jizerskými horami se rozprostírá oblast Frýdlantska. Od severních svahů Jizek dále po toku řeky Smědé skrývá část regionu několik unikátů, které byste na svém putování krajinou pod horami neměli opomenout. Významným odvětvím tu bývala textilní výroba, která se od 30. let 19. století soustřeďovala do továren vybavených textilními stroji. Největší a nejstarší továrna oblasti byla ve Frýdlantu v blízkosti dnešního kempu. Do dnešních dob se však mnoho továren nedochovalo, výjimku tvoří dva dochované komplexy, jeden z nich je při horním toku řeky Smědé a ten druhý naopak na dolní Smědé.

V oblasti, kde říčka začíná poklidně meandrovat, je situována textilní továrna, která zaujme svou jednotnou podobou. V obci **Višňová** dodnes funguje **výrobní závod Juta a.s.** Historie podniku na zpracování juty sahá až do roku 1910, kdy čtyři vídeňské firmy založily Weigsdorfer Textilwerke neboli Weigsdorfské textilní závody. Vyráběly se zde tkaniny na pytle, balíky, ale třeba také příkrývky pro koně. V roce 1921 byl u továrny vybudován zaměstnanecký dům s osmi byty. Jeho autorem je Rudolf Bitzan, významný tvůrce rané moderny a geometrické secese. K jeho známým stavbám patří třeba i liberecké krematorium, nebo Vila Emila Simona v Hejnicích. Architektem celého višňovského továrního areálu byl Heinrich Zieger a právě jeho jméno nás přeneslo na horní tok řeky Smědé, do Bílého Potoka.

Na soutoku Smědé s Hájeným potokem nechal v roce 1852 vybudovat Ignaz Lang továrnu na výrobu příze. Bílopotocká přádelna dnes slouží jako **Jizerskohorské technické muzeum**. Obdivuhodný je jak zachovalý textilní areál, tak i technické skvosty, které se muzeu podařily nashromáždit. Jeho expozice je rozdělena do čtyř tematických celků. V původních interiérech strojívo a kotelní továrního areálu je prezentováno téma energetika. Ve spolupráci s historickým ústavem Praha vznikla expozice Letecká technika s leteckými motory a leteckou technikou od roku 1914 až po nedávnou minulost. Nálezy drobných trosek letounů havarovaných v Jizerských horách a okolí muzea tvoří další část sbírkových exemplářů muzea. Nechybí samozřejmě ani expozice věnovaná samotné textilní výrobě, na její přípravě spolupracovala Katedra textilních technologií při Technické univerzitě v Liberci. Na podzim roku 2024 však areál zasáhla povodeň, která poškodila základy budov. Muzeum bojuje o své přežití a dočasně je z bezpečnostních důvodů uzavřené. Aktuální informace o stavu muzea a možnostech pomoci najdete na oficiálních stránkách.

www.muzeumjizerky.cz

Proud řeky Smědé směřuje do Frýdlantu, kde si přijdou na své všichni milovníci železnice. Cestou se ale můžete zastavit v Raspenavě, v klidné části jizerského podhůří se nachází **Levandulovna**. Relativně teplé klima Frýdlantska má blahodárný vliv na růst fialové kvetoucích levandulí. Dlouhá pole s těmito trvalkami zvou k návštěvě každého, kdo rád na svých cestách zpomalí a nechá se unést kouzlem místa. V omamně vůni si můžete vychutnat kávu, levandulovou limonádu, nebo občerstvení z lokálních surovin. Pokud toužíte fialovou krásu prožít, využijte nabídky různých workshopů a akcí přímo na poli. Nechte na chvíli čas jen tak pozvolně plynout a užijte si slow turismu. Projíždějící vlaky za levandulovými poli ale připomínají další unikáty tohoto koutu republiky.

www.levandulovna.cz

V bývalé výtopně ve Frýdlantu provozuje Spolek Frýdlantské okresní dráhy **železniční muzeum**. Připomíná historii **úzkokolejky** nazývané **Heřmanička**, která vedla z Frýdlantu až do Heřmanic a dále na ni navazovala úzkorozchodná dráha až do německé Žitavy. Trať mezi Frýdlantem a Heřmanicemi byla v provozu mezi lety 1900 a 1976. Právě kvůli návaznosti přes státní hranici na trať Žitavy měla Heřmanička specifický rozchod koleje 750 mm. V Předlitavské části Rakouska-Uherska žádná taková trať s provozem veřejné dopravy neexistovala. Vybudování trati významně souviselo s průmyslovým rozvojem jihozápadní části Frýdlantska a po její výstavbě rozvoj pokračoval, v okolí tratě se otevíraly další průmyslové podniky. Jak trať vypadala, můžete vidět u frýdlantského vlakového nádraží, kde se Spolku Frýdlantské okresní dráhy podařilo část zrekonstruovat. Frýdlantské železniční muzeum se nevěnuje pouze Heřmaničce, najdete tu dokumenty a exponáty připomínající provoz dalších zdejším železnic. Exponáty prezentuje nejenom dřívější železniční provoz, ale také způsob života zdejších obyvatel. Navštívit muzeum můžete od června do srpna každou sobotu.

www.hermanicka.wz.cz

BOHATSTVÍ POD POVRCHEM JIZEREK

Bohatství Jizerských hor spočívá v přírodě i památkách. V minulosti viděli lidé bohatství zdejšího území v nálezích vzácných **drahých kamenů**. Bohatství hor se stávalo častým důvodem k vyvolání sporů mezi vrchností. K takovým rozepřím došlo také mezi navarovským a frýdlantským panstvím. Neshody se sice týkaly hranic mezi panstvími, ale jádrem sváru bylo pravděpodobně drahé kamení. Téměř na půli cesty mezi dnešní **zříceninou hradu Navarov**, nacházející se nad romantickým a divokým údolím řeky Kamenice, a **Státním hradem a zámek Frydlant**, oblíbeným cílem všech milovníků historie, se nachází **Safírový potok**. Před ústím Safírového potoka do Jizerky nacházeli dávní hledači drahokamů ty nejbohatší úlovky už v 15. století. Tehdy se začala psát historie drahých kamenů na Jizerce. Poptávka po těchto surovinách byla největší v Itálii a italští hledači vyrazili daleko za Alpy, aby objevovali různá bohatství. Časem se Vlaši stali legendárními hledači a lidé si o nich začali vyprávět různé pověsti. Přestože Italové nebyli jedinými cizinci hledajícími drahokamy, mezi místními se označení Vlaši vžil pro všechny.

Návštěva osady Jizerka rozprostírající se na Malé Jizerské louce a putování po turistických trasách v okolí potoka Jizerka a Safírového potoka je nezapomenutelným zážitkem. Sama osada, která je součástí obce Kořenov, je v rámci Jizek unikátní. Jedná se o nejvýše položenou osadu hor. Leží v nadmořské výšce 862 m n. m. a v jejím okolí narazíte na nespočet přírodních zajímavostí. Dopřejte si dokonalý odpočinek uprostřed dokonalé přírody a prožijte tu svou dovolenou.

Klid a dokonalou atmosféru nočních Jizek zažijete v **Hotelu Jizerka 4**. Představte si, že ležíte v dřevěné vaně s horkou vodou pod tisíci hvězdami a sklenkou vychlazeného vína. Obloha v této části hor je opravdu výjimečná, Jizerka se totiž nachází v rezervaci tmy, Jizerské oblasti tmavé oblohy. Hotel Jizerka 4 má vše, co potřebujete pro dokonalou dovolenou, perfektní služby i skvělou polohu. Ubytovat se v pokojích různých typů, od deluxe, po rodinný pokoj. Ve **wellness** nabídce hotelu najdete vedle dřevěné horké vany s výhledem na tisíce hvězd i saunu. Součástí hotelu je také **restaurace**. Zdejší kuchyně kombinuje kvalitu, čerstvost a chutnost. Nabízí jak české klasiky, tak i rychlé občerstvení pro turisty, kteří svůj čas věnovat objevování krás přírody Jizek. Těšit se tu můžete jak na borůvkový knedlík, nebo všemi oblíbený smažák, tak i na burger s trhaným masem, nebo quesadillu se sýrem.

www.hotel-jizerka.cz

Neerostné bohatství hor bylo zájmem také severní oblasti Jizek. Ve druhé polovině 16. století byla na Rapické hoře u **Nového Města pod Smrkem** objevena **cínová ložiska**. Prudký rozmach těžby rudu ale rychle vyčerpával. Největší počet dolů vznikl v období přibližně 100 let od objevu, některé zdroje však uvádějí, že ruda začala být vyčerpávána už na počátku 17. století. Nedostatek financí pro zabezpečení hlubinné těžby a odvodňování dolů a také třicetiletá válka s obdobím protireformace přinesly úpadek dolování. Pokusy o obnovu těžby proběhly už v roce 1652. Nízká kovnatost a výkupní cena cínu však uchovávala těžbu spíše z důvodu zachování privilegií města. Definitivně byla těžba ukončena v roce 1858. S pozůstatky po historické těžbě cínu v okolí Nového Města pod Smrkem vás seznámí Naučná stezka **Novoměstské cínové doly** – Rapická hora.

Při toulkách novoměstským okolím narazíte ještě na jeden dar země, léčivé prameny. Na úpatí Andělského vrchu se nacházejí **radioaktivní prameny** s různě silnou vydatností a radioaktivitou. K nejnámějším léčivým zdrojům však bezpochyby patří **Novoměstská kyselka**. Tento hydrogenuhličitanový pramen vyvěrá v údolí Ztraceného potoka. Kyselka je velmi podobná pramenům v nedalekých Lázních Libverda, kam mohou vaše kroky směřovat nejenom pro ozdravu těla, ale i duše.

AŽ K OZUBENÉMU KOLEČKU

Do nezaměnitelného krajinného rázu Tanvaldska se vrývají stopy železniční tratě. Výlet vlakem do těchto končin Jizerek vám nabídne mnohé krásné výhledy do krajiny i na technické zajímavosti spojené s vlakovou dopravou. Vybudování železnice nejprve z Liberce do Jablonce nad Nisou a později dále přes Smržovku do Tanvaldu kdysi slibovalo proměnu kraje v silné centrum sklářského a textilního průmyslu. Vybudováním tohoto úseku došlo k připojení jižního podhůří Jizerských hor na starou dráhu vedoucí až do Pardubic. S další stavbou železničního spojení se neotálelo, sklářská rodina Riedelů se zasloužila o dobudování trati kolem jejich skláren v údolí Desné dál do Kořenova. Úsek Tanvald – Kořenov pokračující dál do Pruska byl slavnostně otevřen roku 1902.

Železniční zajímavostí trati je **železniční viadukt ve Smržovce**. Vystavěli ho italské stavitelé v letech 1893 až 1894 a k jeho stavbě byla využita jizerská žula. Viadukt tvoří devět oblouků a jeho celková délka je 123,5 metru. Historii trati připomíná průjezd Desnou. Nedaleko viaduktu v Desné stojí **Riedelova vila** jako upomínka na slavnou sklářskou minulost celého kraje i ty, kteří iniciovali rozvoj železniční dopravy. Reprezentativní sídlo dnes slouží jako infocentrum, muzeum a kulturní středisko. Pokud se z tohoto místa železniční trati rozhlédnete po okolí, dohlédnete až k **Riedelově hrobce**. Novorománsko-gotická stavba je situována v místech, odkud i po své smrti mohl sklářský král hledět na své sklárny.

Trať z Tanvaldu do Kořenova je ojedinělá kvůli svému horskému terénu. Protože nebylo možné použít v těchto místech adhezni trať, vytvořila tu železniční stavební společnost ozubnicovou trať. **Zubačka** vedoucí z Tanvaldu do Kořenova a dále do Harrachova je nejstrmější trati v České republice. Zároveň se jedná o jednu z posledních dochovaných „normálně rozhodných“ ozubnicových drah v Evropě. Krajina Tanvaldska je velmi členitá. V úseku z Tanvaldu do Kořenova má trať na téměř sedmi kilometrech sklon až 58 promile a ke zdolání převýšení využili stavitelé ozubný pás mezi koleje, do kterého zapadá ozubné kolo lokomotivy. Vzhledem k rekonstrukci na trati bude provoz do 31. října 2025 omezen.

S pestrou a bohatou historií Zubačky a okolních železnic, včetně tratě z Harrachova do Szklarske Poreby, se seznámíte v **Muzeu ozubnicové dráhy** v Kořenově. Množství exponátů, fotografií i dokumentů vám přiblíží železniční život Tanvaldska. Mezi exponáty tu uvidíte dobovou kancelář výpravčího, ozubnicové soukolí, nebo modely vozidel. Muzeum je otevřeno celoročně, o letních prázdninách pak každý den.

Nedaleko muzea se nachází **Výtopna Kořenov**, která prošla celkovou obnovou. Ve Výtopně se vám naskytne jedinečný pohled na nasvícené ozubné kolo dvou dochovaných ozubnicových lokomotiv T 426.0 zvaných „Rakušanka“ a uvidíte tu i další železniční techniku, se kterou se můžete setkat na zvláštních jízdách Tanvald – Desná – Kořenov – Harrachov. Otevřeno tu mají o víkendech a svátcích, v létě pak od čtvrtku do neděle. Během léta můžete v Kořenově vyzkoušet dokonce i jízdu na **důlní železnici**.

www.zubacka.cz

Tipy na výlety

Po stopách Jizerskohorské železnice

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 10 km

Itinerář: Kořenov → Údolí Jizery → Martinské údolí → Hoftík → žel. zastávka Harrachov → Dolní Kořenov → Kořenov

Pohodový výlet vás provede nádhernou přírodou a seznámí vás se slavnou historií jizerskohorské železnice. Jedním z nejvýznamnějších míst prezentujících historii železnice je muzeum v Kořenově. Místní ozubnicová trať oslavila v roce 2022 už 120 let existence, tak se tu nepamenejte zastavit, určitě nebudete litovat.

Po stopách skelných hutí

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 28 km

Itinerář: Josefův Důl → Horní Maxov → Malá Strana → Velký Semerink → Janov nad Nisou → Bedřichov → Nová Louka → Kristiánov → Pod Kristiánovem → vodní nádrž Josefův Důl → Josefův Důl

Sklo je v Jizerkách doma již od 16. století, avšak největší rozmach zažilo v tom následujícím, po přesídlení dvou významných sklářských rodů z Lužických hor – Kittelů a Riedelů. Druhý zde zapustil kořeny natrvalo a Josef Riedel se postupně stal nekorunovaným sklářským králem Jizerských hor. Vydejte se s námi po stopách skelných hutí, nad jejichž osudy se často tají dech.

Za sklem do hor i do údolí

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 35 km

Itinerář: Tanvald → Desná → Desná, odbočka → Horní Polubný → Jizerka → Pralouka → Údolí Jizery → Martinské údolí → nádraží Kořenov → Horní Polubný → Kořenov → Příchovice → Český Šumburk → Tanvald

Víte, že slavná historie výrobce nejkvalitnějšího vínného a barového skla se začala psát v Jizerkách? Vydejte se s námi po stopách rodu Riedelů, které tu dodnes kypí životem.

Jedním z nejkrásnějších období v Jizerkách je podzim. Je to doba velkých prožitků, která je ideální pro každého, kdo si chce užít klidné poznávání krás našeho kraje. Zastavte se v Jablonci nad Nisou, který je známý jako město skla a bižuterie. Není to zdaleka to jediné, co vás tu zaujme. Pro město obklopené horskou zelení je typická architektura přelomu 19. a 20. století, jejíž centrum tvoří tři nad sebou položená náměstí s dominantou funkcionalistické radnice. Nepřehlédnutelná je také přehrada, unikátní technická památka a rekreační zázemí města. Opmenout mezi technickými zajímavostmi rozhodně nelze letošní výročí 125 let od zahájení tramvajové dopravy na Jablonecku a 70. výročí tramvajové trati mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou. Vydejte se do druhého největšího města v Jizerkách, zaposlouchejte se a možná uslyšíte i cinkání tramvajů.

TRAMVAJE V JIZERKÁCH

Tramvajová doprava je v současnosti spojená především s Libercem, kde je v provozu už od roku 1897. O pouhé tři roky později byl zahájen provoz ale také v sousedním Jablonci nad Nisou. K propojení obou měst meziměstskou tratí došlo v roce 1965. Připomeňte si **125 let** od doby, kdy **Jabloncem nad Nisou** začaly jezdit **tramvaje** a současně **70 let** od **propojení dvou** největších jizerských měst tramvajovou linkou.

Poprvé se začalo mluvit o tramvajové dopravě v Jablonci nad Nisou už v roce 1892. Ke zprovoznění však bylo nutno učinit mnoho kroků, získat koncesi pro provoz a zpracovat projekt. První **tramvaje vyjely** v Jablonci **7. února roku 1990** v úseku spojujícím Rychnov se Starým náměstím, dnešním Mirovým náměstím. Jednalo se o jednokolejný úsek s výhybnami a rozchodem kolejí 1000 mm. V tomto roce proběhlo intenzivní vybudování téměř celé sítě. Na konci roku 1990 měřila tramvajová trať přibližně 21 km.

Vzhledem k poloze města si musela tramvaj poradit se členitým terémem. Za radnicí v Kubálkově ulici zdolávala stoupání dosahující 105 promile, což bylo kuriózní nejenom v rámci české tramvajové dopravy, ale dokonce v evropském měřítku. Nebyli to jen cestující, kteří využívali této rozsáhlé dopravní sítě. V letech 1902 až 1904 došlo k rozvoji nákladní tramvajové dopravy. Na síti vznikaly nákladniště a vlečky do různých podniků. **Nákladní tramvajové vozy** dovážely ječmen do skladu pivovaru, převážely z driket mačkané sklo a převážely dokonce **materiál pro výstavbu jablonecké přehrady či radnice**. Od roku 1904 se také tramvajemi přepravovala pošta.

Tramvajová doprava se v Jablonci nad Nisou udržela do roku 1965, poslední tramvaje vyjely do města 31. března. Ačkoli město a okolí spojené poměrně hustou dopravní sítí o tramvaje přišlo, do dnešní doby funguje mezi Jabloncem nad Nisou a Libercem **meziměstská tramvajová trať**, která letos slaví 70. narozeniny.

O propojení Liberce a Jablonce tramvajemi se začalo uvažovat už za první republiky. Původní návrh ale nebyl přijat a k propojení obou měst došlo až v 50. letech. Meziměstská trať byla budována postupně, celá se pak dostala do provozu v roce 1955. Stejně jako v Jablonci nad Nisou šlo o jednokolejnou trať s rozchodem kolejí 1000 mm. Přestavba liberecké tratě na přelomu 19. a 20. století zapříčinila přípravu na změny meziměstské tratě do Jablonce nad Nisou. V první fázi šlo o zdvojkolenění a zdvojrozchodnění části tratě, v roce 2021 skončil úzkorozchodný provoz na celém úseku, proběhla kompletní modernizace a **provoz** na meziměstské trati byl **obnoven 1. května 2024**.

JABLONECKÉ OÁZY KLIDU

Jeden den na návštěvu Jablonce nad Nisou rozhodně nestačí. Ať už se vydáte po stopách architektury, technických památek, historie města, nebo poznávat okolí, vyplatí se vyhradit si pro tuto část Jizerské oblasti více času.

V centru Jablonce nad Nisou si můžete užít Jizerky plnými doušky. **Hotel Rehavital** je spojením toho nejlepšího z regionu a celé okolí, včetně Jizerských hor, odtud máte jako na dlani. Hory vás provedou celým hotelem, od snídaně, až na pokoj. Ucítíte tu vůně zdejší přírody, a dokonce je můžete prožít na vlastní tělo v jedinečném konceptu **Vital Spa**. Zdejší brána odpočinku nabízí uvolňující rituály, masáže i péči, které vás dokonale zrelaxují. Hotel Rehavital není jen ubytováním, ale prožitkem, který skvěle doplní vaše poznávání Jablonce nad Nisou a jeho okolí.

Využít můžete také široké nabídky služeb, které Hotel Rehavital poskytuje. Kromě konferenční místnosti s kapacitou až 50 míst, si můžete pronajmout hotelovou restauraci či zahradu k uspořádání soukromých akcí, večírků, či oslav. Samozřejmostí je také nabídka cateringu na míru, který se zaměřuje na regionální suroviny. V letních měsících otevírá veřejnosti hotel také svou zahradu. **Zahrada Jablonec** láká v létě k pohodovému posezení, grilování i na různé akce.

www.rehavital.cz

Naprostou jedinečnou polohu v Jablonci nad Nisou má **Restaurace a hotel Petřín**. Jedinečný výhled na Jablonec nad Nisou obklopený přírodou Jizerské oblasti vám naskytne už při příjezdu k budově. Její součástí je navíc **rozhledna**, která vám nabídne rozhled na Jizerské hory, sousední Krkonoše, Ještědský hřeben i nedaleký Liberec. Je otevřená celoročně a její návštěvu můžete spojit třeba s návštěvou místní **restaurace**. Petřínská kuchyně vychází z **kuchyně prvorepublikové**, kdy české receptury ovlivňovala rakouská a francouzská gastronomie. Sezónní suroviny v kombinaci s nostalgickými vzpomínkami časů dávno minulých nadchnou vaše chuťové pohárky.

Hotelové ubytování nabízí elegantní pokoje navržené s ohledem na vaše maximální pohodlí a komfort. **Hotel Petřín** nabízí 22 pokojů v kategorii ***Komfort s celkovou kapacitou 55 osob. Disponuje také konferenčními prostory, můžete tu uspořádat oslovu, nebo dokonce svatbu, vše na míru tak, jak si přejete.

hotelpetrin.cz

Tipy na výlety

Krajinou mačkáren

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 20 km

Itinerář: Krásná → Maršovice → Dolní Černá Studnice → Horní Černá Studnice → Černá studnice → Berany → Přední Zbytky → Zásada → Huť → Jistebsko → Krásná

Poznejte drsnou krásu krajiny mačkáren. Krátká vyjížďka plná nádherných výhledů je sice poměrně náročná, ale to už zkrátka k Jizerkám patří. Zdejší krajinu je třeba prožít a odměna je během tohoto výletu zaručena. Vydejte se na okruh, který začíná i končí v magickém místě spojeným s Faustem Jizerských hor.

Rozhlednový hatrick

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 17 km

Itinerář: Jablonec nad Nisou → Jindřichov - sedlo → Slovanka → Bramberk → Lučany nad Nisou → Nisanka → Kynast - chata → Jablonecké Paseky → Jablonec nad Nisou

Rozhledny jsou český fenomén. Nikde jinde na našem území jich na tak malém prostoru nenajdete tolik jako v Jizerských horách. A stále přibývají nové! Během tohoto výletu poznáte malebnou krajinu Jablonecka a vystoupáte hned na tři z nich.

Putování po jabloneckých věžích

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 13 km

Itinerář: Nová radnice v Jablonci nad Nisou → Rozhledna nad Prosečí → Petřín

Na konci 19. století vznikly na území města Jablonce nad Nisou tři vyhlídkové věže. Už minulé generace si totiž byly vědomy jedinečné polohy města a krásných výhledů do krajiny. Cestou můžete do hrací karty, kterou získáte v Domě Scheybalových, v restauraci u rozhledny Nad Prosečí, nebo v restauraci Petřín, sbírat razítka a získat odměnu.

Jablonecký vyhlídkový okruh

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 16 km

Itinerář: Petřín → Vrkoslavice → Novoveské koupaliště → Letohradská ulice → Jablonecké Paseky → Jablonecká přehrada → Mšeno → Rýnovice → Brandl → Žižkův vrch → U Srnčího dolu → Balvan

Zajímavými a méně turisticky exponovanými místy Jablonce nad Nisou vás provede trasa, která vás neochudí o žádnou dominantu města. Vyznačena byla už v roce 1975 a je jedním z prvních městských okruhů v republice vůbec.

POZORUHODNÁ VODNÍ DÍLA

Jablonec nad Nisou a Liberec jsou města, která toho mají mnoho společného. Jsou si tak blízka, že mezi nimi není žádná jiná obec, spojuje je meziměstská tramvajová doprava a obě města se navíc mohou pyšnit pozoruhodnými díly, která tu vybudoval člověk, přehradami.

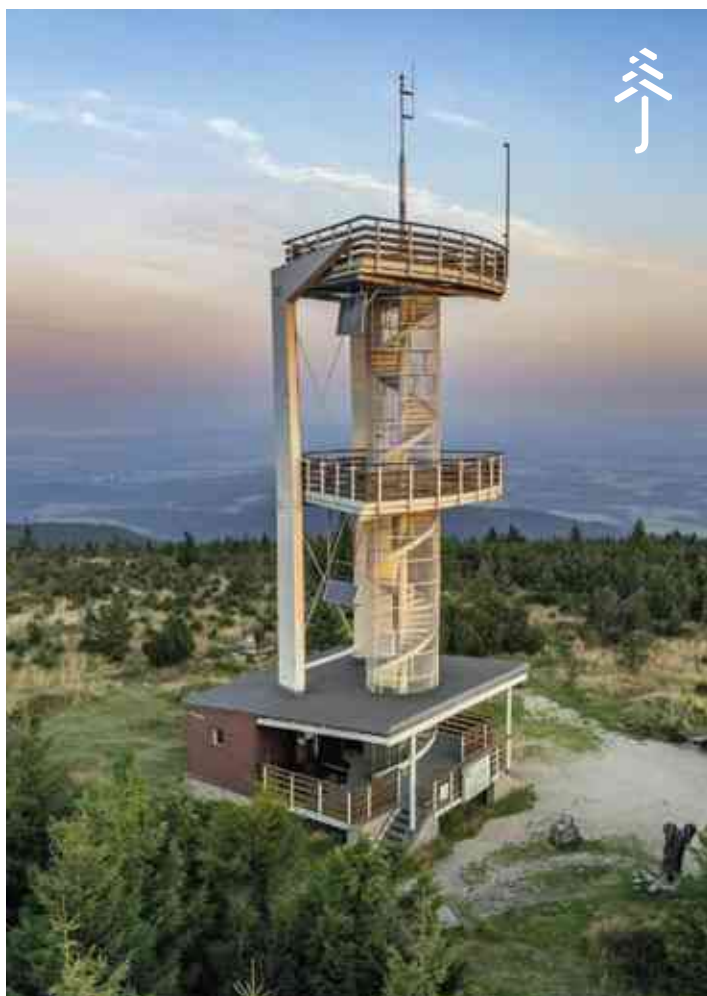
Liberecká **přehrada Harcov** pojmenovaná podle přilehlé čtvrti Starý Harcov prochází od roku 2022 rekonstrukcí. Vodní nádrž byla, stejně jako řada dalších v Jizerských horách, vystavěna jako ochrana před povodněmi. Nejenom pro obyvatele Liberce byla oblíbeným rekreačním cílem. Od svého vzniku v letech 1902 až 1904 však neprošla žádnou rekonstrukcí, což se promítlo do jejího stavu, a právě probíhající rekonstrukce by měla zajistit především větší bezpečnost vodního díla za povodní. Stavba je jedinečnou ukázkou lidské činnosti a obdivuhodným dílem. K budování přehrady byly použity ty největší a nejkvalitnější kameny. Po jejím dokončení byla na pravém břehu vybudována promenádní cesta, která se v rámci revitalizace celého prostoru dočká také opravy. Těšit se můžete také na obnovení historických prvků přehrady.

Svou vlastní přehradou se může pyšnit i Jablonec nad Nisou. Unikátní technická památka byla vybudována na počátku minulého století jako ochrana před povodněmi i rekreační zázemí města. Není divu, že místní obyvatelé své přehradě přezdívali „**Jablonecké moře**“. V letních měsících je místem, kde se sportuje, relaxuje, plave a užívá radovánek, jako byste byli u moře. Nechybí tu stánky s občerstvením, pláže, běžecké trasy, kurty, dětská hřiště i veřejné ohniště. Samozřejmostí jsou během letních měsíců toalety a venkovní sprchy. Vodní nádrž Mšeno je největší městskou vodní plochou ve střední Evropě a návštěva tohoto vodního díla nemusí být výhradně spojená s létem. Přehrada je kouzelná v každém ročním období a pokud v zimě dostatečně mrze, můžete sem vyrazit třeba i na brusle.

V Jizerských horách narazíte na řadu přehrad. Na podzim, v období babího léta, vás nadchne atmosféra, kterou kolem přehrad vykouzlí jizerská příroda. Nejvýše položenou přehradou Jizerských hor je **Bedřichovská přehrada** na Černé Nise. Kromě rekreace slouží k napájení vodních elektráren, její klidnou hladinu můžete pozorovat z vyhlídkových mol. Obdivovatelé přehrad a vášniví rybáři by si neměli nechat ujít **Fojteckou přehradu** v Mníšku u Liberce, nebo **Mlýnickou přehradu** mezi Mníškem a Novou Vsí. K místům, kde lidská ruka krotí živelnou vodu, patří také přehrady **Josefův Důl** a **Souš**, jejich voda je upravována na pitnou.

Prosluněné podzimní dny lákají k návštěvě jizerských rozhleden. Unikátní stavby jsou nepřehlédnutelné a do krajiny Jizerských hor patří. Podzimní výhledy na pestrobarevné lesy jsou inspirativním zážitkem pro každého návštěvníka. Každá rozhledna je jedinečným dílem, které v průběhu času natolik splynulo s okolím, že si bez něj hory nedokážeme představit. Různorodá architektonická řešení vyhlídkových věží poukazují na originalnost a lidskou tvořivost. Poznejte Jizerky z ptáčích perspektiv a nechte se unést podzimní paletou barev.

ČTYŘIKRÁT NEJ V JIZERKÁCH

Na nejvyšší hoře české části Jizerských hor se nachází 23 metrů vysoká ocelová rozhledna **Smrk**. Stavba je návštěvníkům celoročně přístupná a za příznivého počasí se vám odtud naskytne dechberoucí výhled do okruhu 150 kilometrů. Vedle Jizerek tak můžete pozorovat Krkonoše, Lužické hory, Ještěd i Bezděz. Ocelová stavba na Smrku stojí od roku 2003 a jejím autorem je architekt Jan Duda. Není to však jediná rozhledna, která kdy na Smrku stávala. Už od poloviny 19. století tu bývala vyhlídková plošina, ta ale podlehla požáru. V létě roku 1892 tu byla otevřena dřevěná vyhlídková věž novoměstského tesaře Franze Frische. Ten si tu záhy po otevření vyhlídky otevřel i chatku s občerstvením a ubytováním. Díky pečlivé údržbě vydržela dřevěná rozhledna až do roku 1946.

Nejstarší rozhlednou Jizerských hor je novogotická **Štěpánka**, které se přezdívá „Královna Jizerských hor“. Byla postavena na základech původní stavby knížete Kamila Rohana z roku 1847 a nese název Štěpánova výšina podle arcivévodě Štěpána. Její osmitúhelníkový tvar zaujme na první pohled a zároveň nabídne jedinečný rozhled na Jizerské hory, sousední Krkonoše i Lužické hory, do Českého ráje i na České Středohoří. Vystoupat sem můžete po celý rok.

Naopak nejmladší a velmi originální stavbou s výhledem po okolí je celoročně přístupná vyhlídka **Špička**. Stojí na místě, kde v minulosti začínala Tanvaldská bobová dráha. Právě ta inspirovala architektky z libereckého studia Mjolk ke vzhledu celého objektu. Stavba působí křehece a svým aerodynamickým tvarem připomíná bob. V jejím leskle stříbrném povrchu se zrcadlí okolní krajina. Vyhlídka je zajímavým prvkem krajiny a také poctou regionálním sportovcům, kteří se na nablýskaných bobech smýkali do prudkých zatáček.

V pořadí čtvrté nej patří rozhledně **Slovanka**. Nejstarší železná rozhledna v Čechách patří k unikátům Jizerských hor. Litinové díly 14metrové rozhledny byly přivezeny v roce 1887 z Vídně, kde věž sloužila jako exponát na průmyslové výstavě. Na slavnostní otevření rozhledny dorazilo na pět tisíc návštěvníků a na dobrovolném vstupném se tehdy vybrala částka vyšší, než kolik stála samotná výstavba. Finance tak mohly být využity na budoucí údržbu vyhlídkové věže.

ZE DŘEVA I KAMENE

Materiál, který souzní s okolní přírodou, kámen a dřevo, se stal stavebním materiálem celé řady jizerských rozhleden. Vůni dřeva ucítíte při návštěvě rozhledny v **Heřmanicích**, má neobvyklý tvar tubusu a místní ji označují jako okurka. Neobvyklou stavbou je rozhledna **Císařský kámen**, jejíž ocelová konstrukce je pokrytá dřevem. Poslední dřevěnou rozhlednou je **Světlý vrch**. Stavba má pravidelný půdorys osmiúhelníku a vyhlídková plošina připomíná ptačí hnízdo. Právě na tomto místě si více než kde jinde užijete pohled na Jizerky doslova z ptačí perspektivy.

Kamenné rozhledny **Tanvaldský Špičák**, **Černá Studnice**, či **Proseč** jsou přístupné celoročně. V letní sezóně můžete vystoupat na rozhlednu **Bramberk**, nebo na cihlovou-kamennou **Frydlantskou rozhlednu**.

Výjimečný zážitek se vám naskytne při návštěvě kamenné rozhledny **Královka**. Jedná se totiž o celý areál plný jedinečných zážitků v podobě **mimořádného ubytování** v klidné lokalitě hor, **špičkové gastronomie** v Královské restauraci a **kvalitního Spa & Wellness** navázaného na panenské jizerskohorské lesy. V Královské restauraci se dostanete do rukou kuchařské reprezentace České republiky. Zvolíte-li si Královku ke své dovolené, užijete si tu skutečně vše, co ke kvalitně strávenému volnu patří, včetně mimořádných gurmánských zážitků. Pokrmy tvoří z velké části suroviny od regionálních dodavatelů a spolehnout se můžete také na čerstvost veškerých surovin. V restauraci tu na vás dýchne vášeň pro špičkovou gastronomii.

Poloha Královky je mimořádná a díky tomu tu najdete ubytování v klidné lokalitě, které doslova splývá s okolní přírodou. Hotel disponuje 22 apartmány a 9 dvoulůžkovými pokoji. Jsou vkusné a moderně zařízené a poskytnou vám dostatek soukromí. Dokonalou nabídku komplexu doplňuje Spa & Wellness, které je koncipováno tak, aby využilo potenciál okolních hor. Pohled do okolí totiž ještě umocní váš zážitek z relaxace. www.hotelkralovka.cz

ZA VĚHLASNÝMI JMÉNY

Ikonická stavba Liberce a celého Libereckého kraje je vysílač a hotel **Ještěd**. Stavba ve tvaru rotačního hyperboloidu je dílem jednoho z nejuznávanějších českých architektů, Karla Hubáčka. Tvar vysílače dokonale navazuje a dotváří vrchol Ještědského hřbetu. Odvážné architektonické řešení otevřelo brány novodobé architektury a stalo se pomyslným krokem dopředu. Samotné spojení dvou zcela odlišných funkcí do jedné stavby a praktické propojení technického účelu s komerčním využitím poukazuje na Hubáčkovu genialitu. Není tak divu, že byl architekt, za dnes ikonickou stavbu dohlížející na město Liberec, oceněn a jako jediný z českých architektů získal cenu Augusta Perreta.

Zdáleka ne každá osobnost má to štěstí, aby se stala věhlasnou, o to více, když se jedná vlastně o osobu zcela fiktivní. Řeč je o českém géniovi a všeučelovi, Járovi Cimrmanovi. Jeho osobnost je s Jizerkami spojena více, než si možná myslíte. Říká se, že Cimrman byl naposledy spatřen ve Ferdinandově, části města Hejnice. Ovšem ještě větší stopu zanechal v Liptákově, fiktivní české vesničce v Jizerských horách. Domnělým předobrazem Liptákova byly Příchovice u Tanvaldu. Právě v těchto místech vzniklo Cimrmanovo muzeum s rozhlednou. **Maják Járy Cimrmana** byl vztýčen v roce 2013 na památku mistrovi neomezenému rozhledu.

Trojici významných osobností zakončují liberečtí Liebiegové. Textilní továrník Heinrich Liebieg nechal na počátku 20. století vybudovat **Libereckou výšinu**. Rozhledna zaujme na první pohled, svým exteriérem totiž připomíná středověký hrad. Jak příznačné pro rodinu, která hýbala libereckými dějinami.

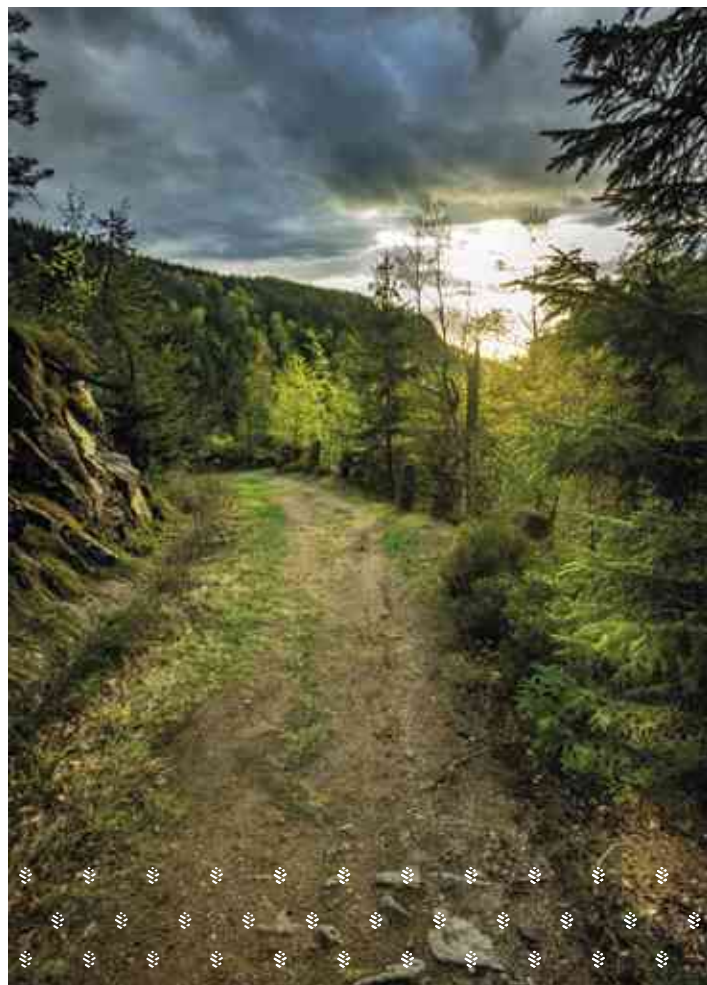
Hřejivé podzimní slunce začne ztrácet svou sílu a do Jizerek se pomalu vkrádá chlad. Mlhavá rána, dopoledne a někdy i celé dny věští, že zima je už na blízku. Jedinečná atmosféra hor se vám dostane až pod kůži. Ve vzduchu ucítíte první sněhové vločky a chlad, krajina tichne a pomalu usíná. Nemůže být snad nic intenzivnějšího než prožitek z jizerského frišna. Nechte se pohlit Jizerkami a zajděte také na místa, která vás před frišným počasím ochrání.

STARÝMI HORSKÝMI CESTAMI

Představte si, jak bývalo kdysi obtížné dostat se z jedné části hor na druhou. Divoká příroda, úzké obchodní stezky, temná až ponurá atmosféra jizerského frišna. Zdolat v dnešních dobách hory je úplně jiná záležitost, než tomu kdysi bývalo. První pevné cesty začaly v Jizerkách vznikat až koncem 19. století.

Z roku 1891 pochází jedna z nejslavnějších cest, **Štolpišská silnice**, vedoucí z Ferdinandova u Hejnic Velkým Štolpichem vzhůru. Vystavět v této oblasti cestu nebylo vůbec jednoduché. V místech, kde pramení Velký Štolpich musely být překonávány podmáčené a rašelinné úseky. V minulosti se cestě říkávalo také Alpská, jistě právem, protože stavba to byla v horském terénu obtížná. Náročné technické řešení si žádalo největší klesání divokou roklí, které stavitelé překonali velkou protáhlou zatáčkou. K ní musela být vybudována mohutná opěrná zeď. K její stavbě bylo použito stovky na sebe narovnaných žulových kvádrů. Výjimečně náročnou stavbu však postihly dvě velké události vedoucí k jejímu úpadku. Konec druhé světové války s odsunem Němců zapříčinil, že zanikly mnohé spolky, které o silnici pečovaly. V roce 1958 navíc přišly povodně, které silnici velmi narušily. Teprve roku 2000 došlo k rekonstrukci dvou úseků Štolpišské cesty.

Daleko dříve před vznikem Štolpišské silnice, procházela Jizerkami **Stará poutní cesta do Hejnic**. Místní pověst hovoří o zázraku, který sem po staletí přitahoval poutníky ze širokého okolí. Byl tu vystavěn kostel, později k němu přibyl i františkánský klášter. Významnou měrou o přestavbu kostela do dnešní podoby se podílela rodina Gallasů. Hejnický **chrám Navštívení Panny Marie** je perlou jizerského podhůří. V letošním roce si připomínáme **300. výročí jeho posvěcení**. Svou pozornost si však zaslouží i další stavba v Hejnicích.

V malé obci Lázně Libverda se nachází stejnojmenný lázeňský komplex **Spa Resort Libverda**. Hledáte-li potěchu pro své fyzické i psychické zdraví, jste na správném místě. Lázeňské místo získalo svůj věhlas už na konci 14. století, léčivé minerální prameny hydrogenuhličitanového typu sem lákaly osobnosti už v minulosti. Spa Resort Libverda patří mezi **léčebné lázně** v České republice a poskytuje tak specializovanou péči svým hostům. Přicházet sem nemusíte ale pouze se zdravotními problémy, pobyt si tu užije každý, kdo touží po odpočinku a relaxaci. Široká nabídka **pobytových a wellness balíčků** vám poskytne to nejlepší z lázeňské péče. Kvalitní služby si tu vychutnáte také díky lokálním firmám, se kterými resort spolupracuje. Nově tak můžete vyzkoušet esenciální wellness zážitky s esenciálními oleji firmy Nobilis Tilia, která vyniká kvalitou i vztahem k přírodě. Dopřejte si harmonické prožitky plné klidu a pohody.

www.lazne-libverda.cz

V době, kdy Frýdlantskem hýbal textilní průmysl, si nechal majitel hejnické tkalcovny Fritsch & Co. Eduard Fritsch postavit vilu, ke které náleží na rozsáhlém pozemku anglický park. Právě anglický park bylo to první, co v těchto místech vzniklo, vila do něj byla totiž zasazena až později. Architektem této stavby byl Rudolf Bitzan a její realizací byl pověřen frýdlantský stavitel Rudolf Hampel. Protože se roku 1921 stal majitelem vily továrník Emil Simon z Fojtky, nese dodnes vila jeho jméno, **Vila Emila Simona**. Rozsáhlý lesopark láká k návštěvě dodnes a můžete si odtud prohlédnout i úchvatnou Bitzanovu stavbu. Vila se nachází v ulici Lázeňská, která vás dovede až do vedlejší obce Lázně Libverda, kde můžete najít útočiště třeba i před jizerským frišnem.

ÚTĚK PŘED JIZERSKÝM FRIŠNEM

Jakmile budete mít pocit, že se vám jizerské frišno až příliš dostalo pod kůži, je čas se trochu odreagovat. Dnešní svět plný technických vymožeností a lákadel nabízí opravdu nevídané zážitky malým i velkým. Pokud ve vašich šlápějích kráčí děti, je v Jizerkách několik míst, která je nadchnou a možná strhnou i vaši pozornost.

Místo nevídaných možností a zábavy pro celou rodinu pod jednou střechou najdete v libereckém **Centru Babylon**. Komplex nabitý atrakcemi vás zavede do Aquaparku, ráje dětských her i hravého světa, to vše doplňuje chytrá zábava s spoustou dalších atrakcí. **Aquapark** ve stylu steamparku vás nadchne tradičními vodními atrakcemi, relaxací ve vířivkách a Saunovém světě a podívanou na působivou Laser Show. Celoroční pouť můžete prožít v **Lunaparku** Babylon. Mnoho atrakcí zaměřených na pohybové dovednosti, koordinaci i mrštnost se nachází v babylonském **Funparku**, místě, které je vhodné třeba i pro dětskou narozeninovou oslavu. Ti nejmenší tu procvičí i své hlavičky, stačí zajít do **iQPARKU**.

www.centrumbabylon.cz

Nabídkou zábavy Centrum Babylon zdaleka nekončí. Součástí je také **WELLNESS HOTEL BABYLON**. Pestrá nabídka pobytových balíčků vás potěší celou řadou výhod. Hotel disponuje eventovými prostory a je vhodný k uspořádání téměř jakékoli akce. Odpočinek a zábavu pod jednou střechou tu korunuje **Wellness** centrum o rozloze 1000 metrů čtverečních. Lázně zahrnují saunování a relaxační procedury z celého světa. Prožít tu můžete i soukromé wellness v privátním **Sauna klubu Afrikana**. Tento tropický ráj je plně vybaven pro soukromé saunování a odpočinek i pro pořádání nejrůznějších setkání.

www.hotelbabylon.cz

Jen pár kroků od Centra Babylon se nachází unikátní vědecko-zábavní centrum s planetáři **iQLANDIA**. O tom, že věda je zábava, tu není vůbec pochyb. Návštěva **iQLANDIE** je vhodná pro děti od 8 let, svou expozicí však nadchne i každého dospělého. Chytré bádání pro děti mladšího věku je připraveno v **iQPARKU** v Centru Babylon.

Přijďte prozkoumat 11 interaktivních expozic, laboratoře a atrakce plné vzdělání a zábavy do liberecké **iQLANDIE**. Ponoříte se tu do světa matematiky, vesmíru, nitra naší planety i technologických pokladů minulosti. V TULaborce se z vás stane vědec a ve vodním světě si užijete hrátky, které nikdy neomrzí. Prozkoumáte nekonečné tajemství Země, sílu přírodních živlů i hranice svých smyslů a iluzi reality. Otestujete tu své tělo a zjistíte o něm vše, co se dá. Bohatý svět vědy a poznání vás nadchne.

iqlandia.cz

Pořádnou porci zábavy spojené s adrenalinem a pekelným soustředěním vyzkoušíte v **Mercuria Laser Game** v Liberci. Laser Game v centru města je součástí největší laser game sítě v České republice. Budete tu vtaženi do úplně jiného světa. V jedinečné designové aréně si procvičíte soustředění i zachování chladné hlavy ve vyostřených momentech. Vyzkoušet tu můžete také arkádové automaty, laserové bludiště, nebo simulátor virtuální reality. Načerpat sílu můžete v prostorném baru s kapacitou až 80 míst, který je vhodný k pořádání firemních oslav, teambuildingů i narozenin. Vyzkoušejte, že i v Jizerkách se můžete dostat do úplně jiného světa a reality.

mercurialaser.cz/liberec

NA SKOK K SOUSEDŮM

Na západní straně sousedí Jizerky s **Lužickými horami**, malebným krajem na česko-německém pohraničí v blízkosti Českosaského Švýcarska. Unikátní kombinace přírodních scenérií a historických měst se tu snoubí s **tradicí českého sklářství**. Spojte objevování technických zajímavostí Jizek s návštěvou této úžasné sousední destinace. Dojet sem můžete třeba vlakem a překvapeni budete už kousek za Libercem.

Železniční koleje vás přivedou do **Kryštofova Údolí**. Nachází se v údolí Údolského potoka v Ještědsko-kozákovském hřbetu a od roku 2005 je vesnickou památkovou zónou. Na první pohled vás tu zaujmou dřevěné a hrázděné stavby, barokní mostek se sochou sv. Jana Nepomuckého a nad ním se tyčící dřevěný kostel sv. Kryštofa. Pohlédnete-li ale k zpět k železniční trati, uchvátí vás **železniční kamenný viadukt na Novině**. Tato technická památka je vzpomínkou na zašlou slávu Severočeské transverzálky. Koleje tu jsou postavené na 14 sloupech o výšce téměř 30 metrů. Těto monumentální stavbě navíc přechází ještě větší tunel procházející skrz Ještědský hřbet. Vytěžený kámen z jeho stavby byl právě použit na stavbu viaduktu. Zážitek pro vás bude nejenom cesta vlakem za hranice Jizek, ale vyplatí se z vlaku i na Novině vystoupit a pokochat se tou nádherou.

doluzihor.cz

Tipy na výlety

Okolo pramenů Jeřice

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 17 km

Itinerář: Bedřichov, Maliník → Melzerův pomník → v. d. Černá Nisa → Za Přehradou → Pod Olivetskou horou → Olivetská hora → Bílá Kuchyně → odb. vlevo na Oldřichovskou silnici → Polednická cesta → Kuběnkova chata → odb. vlevo na Travnatou cestu → Závory → U Závor → Stammelův kříž → Pod přehradou → Povalová cesta → napříč „Kanálem“ → Vládní cesta, odb. vlevo → Bedřichov, koupaliště

Voda, voda a zase voda. Spojovací nitkou této trasy se stala životně důležitá kapalina, která je pro nás nezbytná. Její důležitost si připomeneme třeba na vodním zámku, kde je regulovaná, nebo v divoké podobě na Jeřici.

Smržovkou se Smržem

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 5 km

Itinerář: Hlavní nádraží Smržovka → modrá turistická značka → Skalní vyhlídka Finkstein → náměstí T. G. Masaryka → Muzeum místní historie → Muzeum panenek → Lidické náměstí → Hartwigův pramen → Císařské kameny - Parkhotel Smržovka - zelená turistická značka → hlavní nádraží Smržovka

Výletní okruh vás provede zajímavými místy Smržovky. Jedinečný výhled do okolí si užijete ze skalní vyhlídky Finkstein. Užijte si pohodový výlet a spoustu poznání.

Harrachov ze sedla kola

Typ trasy: cyklo

Délka trasy: 37 km

Itinerář: Harrachov, autobusové nádraží → Harrachov, Rýžoviště → Ryzý potok → Sedlo nad Studenovem → Čertova pláň, návrší → Ručičky → Kládova cesta → Krakonošova snídaně, rozcestí → Kamenec → Huťský kout → Harrachov, centrum

Využijte počasí přívětivých letních dnů a naplánujte si hezký cyklovýlet. Máte rádi poznávání krajiny a přírody ze sedla kola? Ideální je zamířit na kole mimo město a užít si nerušenou vyjížďku. Horská harrachovská trasa se vyšplhá do tisícimetrových nadmořských výšek, ale je to cesta, ze které budou mít radost i „jezdci z rovin“.

Přes rozhlednu Černá Studnice za tajemným doktorem Kittlem

Typ trasy: pěší

Délka trasy: 15 km

Itinerář: Jablonec nad Nisou, kostel Povýšení sv. Kříže → Černá studnice (možnost návratu po zelené zpět do Jablonce) → areál Kittelovsko → Dalešice → Pulečný (zastávka MHD č. 101)

Vydejte se do kraje opředeného faustovskými legendami připomínajícími příběh dávného léčitele J. J. A. E. Kittela. Obce Maršovice, Krásná a Dalešice navíc skýtají překrásné výhledy na Ještědský hřbet, Jizerské hory a Krkonoše. Pokud si naplánujete výlet na odpoledne, zažijete za jasného počasí nezapomenutelný západ slunce.

Roční koloběh v Jizerkách uzavírá zima. Nese se v klidných tónech odpočívající přírody, která vedle tichého oddychování zároveň nabírá sílu před dalším jarem. Zima je spojená se sporty nejrůznějších druhů. Vedle tradičních běžek a lyží, patří k Jizerkám i sáně a brusle. Když v horách uhoří mrazy a hladiny vod začnou zamrzat, vyrážejí do akce bruslaři. Na jablonecké přehradě mají doslova ráj. Nejenom sporty žije jizerská zima. Stejně jako sněhové vločky, je třpytivá a křehká krása skla a bižuterie. Tato řemeslná odvětví mají v Jizerkách svůj domov a jejich lesk si zaslouží vaši pozornost.

ZIMNÍ SPORTY MINULOSTI I SOUČASNOSTI

Zimní Jizerky jsou spojené především s láskou k běžeckému lyžování. Zimní sporty byly v horách oblíbené už od nepaměti. Zatímco severní část hor protínají dlouhé lyžařské stopy, jižní část je spojená se sjezdovým lyžováním. Důležitou kapitolu zimních sportů v Jizerkách tvoří také sáňkařské a bobové dráhy. V Jizerských horách se uskutečnily vůbec **první sáňkařské závody** na území celého Československa. Pořádal je v roce **1895 Horský spolek**. Závodu se tehdy zúčastnilo třicet tři závodníků a trasa vedla **ze Smědavy do Bílého Potoka**. V roce 1912 byla na opačné straně hor ve **Smržovce** vybudována první **závodní sáňkařská dráha**. Ta současná ze druhé poloviny 20. století je dlouhá více než jeden kilometr, má převýšení 82 metrů a raritou je tu kruhová 400° zatáčka. Sportovní oddíl TJ Saně Smržovka se o dráhu nejen stará, ale pořádá tu tréninky i závody.

Lákadlem pro každého běžkaře je bílá stopa **Jizerské magistrály**. Za příznivých sněhových podmínek upravuje **JIZERSKÁ, o.p.s.** více než **250 km běžeckých stop**, které vás zavedou až do samotného srdce Jizerek. Tichá zimní krajina a bílý třpyt všude kolem očarují každého, kdo do stopy magistrály vklouzne. Do běžeckých stop můžete nastoupit z více než 20 různých nástupních míst rozestých po celých Jizerkách. Mnoho z nich je opatřeno oficiálními či soukromými parkovišti, vyplatí se však využít i veřejnou dopravu. V zimní sezóně jsou jízdní řády některých spojů uzpůsobeny tak, aby vás pohodlně dovezly až k nástupnímu místu do stopy. Odpadne vám tak stres z omezených kapacit parkovišť a běžky si užijete naplno. Úprava stop každoročně zahrnuje více než tisíc hodin strávených v rolbách a tisíce naježděných kilometrů. Příspěť na provoz Jizerské magistrály může každý, například formou jednorázové či trvalé DMS, vložením libovolné částky na účet veřejné sbírky, pomocí QR kódů, nebo třeba zakoupením samolepek, odznaků a doplňků.

www.jizerskaops.cz

Sjezdoví lyžaři si užijí perfektní atmosféru ve **Skiaréně Jizerky**, která zahrnuje ski areály Tanvaldský Špičák, Severák a Bedřichov. Propojení lyžařských areálů jednotným bezdotykovým odbavovacím systémem, tedy společným skipasem, vám otevře nevídané možnosti. Jednotlivé skiareály jsou propojeny skibusem, nabízejí celkem 17 km sjezdovek, 20 lyžařských vleků, 2 lanové dráhy a 3 pohyblivé koberce. Největším lyžařským areálem je **Tanvaldský Špičák**. Je oblíbený u malých i velkých lyžařů a známý večerním lyžováním. Výkonný zasněžovací systém zaručuje vynikající sněhové podmínky i při nedostatku přírodního sněhu. Skiareál **Severák** se nachází v Hraběticích v Jizerských horách. Zajímavostí Severáku je vlek a sjezdovka vedoucí přes most přes silnici. Je ideální pro lyžaře střední a nižší úrovně a nechybí tu ani lyžařská škola a večerní lyžování. Poslední z trojice areálů je **Bedřichov** se 4,5 km sjezdovek, které jsou široké a středně náročné. Ideální volba pro rodiny s dětmi a začínající lyžaře.

www.skijizerky.cz

LESK SKLA A JABLONECKÉ BIŽUTERIE

Počátky sklářského řemesla v Jizerských horách sahají až do 14. století, kdy tu vznikly první sklářské hutě, které v 16. století započaly období opravdového rozmachu. Lidé se usazovali v horách a vlivem řemesla proměňovali krajinu. Klíčovou surovinou k výrobě skla bylo totiž dřevo. Nejznámější sklářská rodina Riedelů založila věhlasnou sklářskou huť v **Kristiánově**, sklo se stalo součástí Jizerek. Dnes už sklářský věhlas Kristiánova připomíná jen expozice Muzea skla a bižuterie, která se nachází v tzv. Liščí boudě. Původně to byl domek skláře Fuchse, později hospoda. Expozice na Kristiánově je otevřená pouze v letním období. Vede odtud ale naučná stezka **Cestou jizerskohorských sklářů**, která vás dovede až do Jablonce nad Nisou, kde sídlí celoročně otevřené Muzeum skla a bižuterie.

Bohatou expozicí historie i současnosti jablonecké bižuterie najdete přímo v centru města Jablonec nad Nisou. **Muzeum skla a bižuterie** představuje kompletní příběh jabloneckého sklářství a bižuternictví. Můžete tu sledovat vývoj sklářského řemesla od starověku po současnost, kolekci bižuterních kamenů, skleněných perelí a kovové bižuterie. Zajímavostí a velkým lákadlem především v předvánočním období je stálá expozice Svět zázraků / World of Wonders – WOW, největší veřejná sbírka skleněných vánočních ozdob na světě. Jablonecké muzeum také významnou měrou přispělo k zápisu Ruční výroby skla mezi **nehmotné kulturní dědictví UNESCO**. Bylo totiž národním koordinátorem nominace, na které spolupracovalo hned několik evropských zemí. Zápis zahrnuje širokou oblast ruční výroby skla, počínaje výrobou sklářské suroviny a konče zpracováním pomocí všech ručních technik, včetně broušení skla, malování, vinutí perelí a výroby bižuterních trubiček.

www.msb-jablonec.cz

Sklo není jen záležitostí Jizerských hor, ale celých severních Čech. Výjimečné řemeslo sdružuje oblast **Křišťálového údolí**. Propojuje dechberoucí příběhy sklářských a šperkařských dílen Jizerských a Lužických hor, Krkonoš a Českého ráje. Fascinující práci sklářů a šperkařů můžete pravidelně obdivovat díky akcím, které Křišťálové údolí každoročně pořádá. Tou nejvýznamnější z nich je **Crystal Valley Week**, Týden Křišťálového údolí, která se koná v termínu **od 26. do 30. srpna 2025 v Liberci**. Velká letní přehlídka skla, šperku a bižuterie nabízí velmi pestrý program a v tomto roce se uskuteční s podtitulem Glass Fashion.

crystalvalley.cz

Míst, která byste v pohledu skla a bižuterie v Jizerkách neměli minout, je nespočet. V Liberci vás zaujme malebná prodejna navazující na tradice sklářství, **Decor by Glassor**. Hlavní produktem firmy jsou vánoční skleněné ozdoby nejrůznějších tvarů v moderním i tradičním designu. Všechny ozdoby jsou ručně malovány a vyrábějí se technikou foukání, každý kus prochází rukama několika malířek a foukaček, které jim věnují maximální péči. V sortimentu narazíte ale také na bohatou nabídku skleněných dekorací odrážejících aktuální roční období, či významné svátky.

www.decor-by-glassor.cz

V sousedním Jablonci nad Nisou sídlí menší firma **Perlex Bijoux Jablonec**, která usiluje o zachování tradičního zvučeného jména české bižuterie. Od roku 1995 se zabývá tvorbou voskovaných perel, které jsou věrnou imitací perel přírodních. Perly tu vyrábějí z českého skla a tuzemských materiálů tradiční metodou smáčení. V současnosti produkuje jablonecký Perlex neuvěřitelných 165 barevných odstínů perel všech tvarů. Jejich podniková prodejna se nachází přímo v Jablonci nad Nisou a minimálně jednou do roka tu pořádají také Den otevřených dveří s možností exkurze do výroby.

perlex-jablonec.cz

Jablonecká bižuterie vás okouzlí také v bižuterním centru **Křišťálový ráj** v Jablonci nad Nisou. Najdete tu to nejlepší z produkce české bižuterie, perelí a perliček, vánočních ozdob a skleněných výrobků. Křišťálový ráj je unikátním projektem Svazu výrobců skla a bižuterie ve spolupráci s třiceti českými výrobci. Neméně zajímavým projektem je také každoroční letní akce **Křehká krása**. Jedná se o prodejní výstavu skla a bižuterie, která se pravidelně koná v jabloneckém Eurocentru. Letošní již 15. ročník se uskuteční **ve dnech 7. až 10. srpna 2025**.

www.kristalovyraj.cz, www.krehkakrasa.cz

V nedaleké Smržovce najdete přímo na náměstí prodejnu **Glassunicum**. V obchodě, na který už nikdy nezapomenete, vás okouzlí jak skleněné, tak i bižuterní výrobky. Zabývají se tu dokonce opravami a renovacemi náhrdelníků, náramků i křišťálových lustrů. V průběhu roku se tu konají kreativní dílničky, každá na jiné téma. Nechybí samozřejmě tradiční vánoční ozdoby, nejrůznějších barev, tvarů i motivů.

glassunicum.cz

Za skleněnými korálky a kamínky se vypravte do **Beadgame** v Alšovicích. Výrobou, která zdaleka nekončí jen u korálků a kamínků, se tu zabývají už od roku 1948. Ze základních komponentů tu vznikají různé výrobky, včetně dětských her a bižuterie. Jako jediní výrobci mají certifikované materiály pro lepení skleněných kamínků pro děti již od tří let. Bohatý svět korálků a skleněných perel tu doplňují kreativní dílničky s možností vlastní výroby a také Muzeum historie výroby skla. Nechte se okouzlit zážitkovou turistikou prožijte příběh skla na vlastní kůži.

www.beadgame.cz

Pod značkou **Visit Jizerky** se skrývá **Turistický region Jizerské hory: Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko a Tanvaldsko**. Oficiální certifikovaná organizace destinačního managementu buduje v oblasti Jizerských hor konkureschopnou značku destinace s cílem podpořit ekonomický rozvoj Jizerských hor, ale zároveň zachovat přírodní dědictví krajiny pro naše budoucí generace.

Důraz, který Visit Jizerky kladou na ochranu přírody, je již třetím rokem umocněn probíhající spoluprací s **Jizersko-ještědským horským spolkem**. Pro podporu aktivit spojených s ochranou přírody vydaly Jizerky **dobročinné pexeso**, jehož koupí každý přispěje 15 Kč na aktivity Jizersko-ještědského horského spolku.

V průběhu celého roku koordinují Visit Jizerky činnosti týkající se cestovního ruchu. Pravidelně vyrážejí na **veletrhy cestovního ruchu** a nejrůznější **kulturní akce**, kde prezentují turistické cíle oblasti s ohledem na vytiženost jednotlivých míst v regionu. Setkávají se se zástupci město, obcí, různých neziskových organizací, podnikali a informačními centry. Cíleně propojují aktéry na poli cestovního ruchu v regionu tak, aby region fungoval jako jeden celek. Společné aktivity doprovázejí **odborná školení**, tvorba **marketingového plánu i strategie**. Činnost Jizek je velmi obsáhlá a jejím cílem je budovat takovou destinaci, která obstojí v konkurenci ostatních, její fungování plně podpoří ekonomický růst oblasti a zároveň eliminuje negativní dopady cestovního ruchu na přírodu.

Čtvrtou sezónu pořádají Visit Jizerky v hlavní turistické sezóně **komentované prohlídky**. V letošním roce jsou zaměřeny jak na kulturní památky, tak i na ty přírodní. Pro vaše potěšení si vytvořily Jizerky také edici **originálních dárků**, kterými můžete udělat radost sobě i druhým. Aktuální dění a praktické informace z Jizek najdete na webu www.jizerky.cz a sledovat můžete samozřejmě také **sociální síť Facebook** a **Instagram** jako **@VisitJizerky**. Pokud hledáte tipy na výlety, nebo se dokonce rozhodujete, zda do Jizek zavítat, překrásné fotografie i zajímavé příspěvky na sociálních sítích vás nadchnou!

Sledujte Jizerky, prožijte Jizerky a Jizerky si už navždy najdou místo ve vašem srdci!

DÁRKY Z JIZEK

Buďte originální a prožijte s Jizerkami každý den. Vyberte si z naší nabídky produktů, které vám budou dělat radost od rána až do večera. Vyberte také něco pro své známé a přátele a obdarujte je jedinečným kouskem z Jizek. Produkty můžete zakoupit u nás i v některých informačních centrech v Jizerkách.

Více informací na www.jizerky.cz.

Jizerské pexeso

Jste hraví, nebo hledáte něco pro zabavení svých ratolestí? Pexeso s úžasnými obrázky z jizerské přírody je to pravé pro vás. Koupí pexesa navíc podpoříte ochranu přírody Jizek. Z každého zakoupeného kusu putuje 15 Kč Jizersko-ještědskému horskému spolku na aktivity spojené s ochranou zdejší jedinečné přírody. O krásné snímky přírody se postarali fotografové Radim Hlaváč a Matyáš Gál.

Plecháčky

Parták na každou cestu, to je jizerský plecháček. V naší tradiční modré barvě s originální grafikou vám připomene vždy to, co k Jizerkám patří. Plecháčky mají objem 330 ml a doporučujeme je omývat jemnými čistícími prostředky ručně, do myčky nepatří. Pořídte si praktický doplněk, suvenýr, nebo dárek, který dokáže ohlídat váš pitný režim.

Trička

V šatníku každého milovníka Jizek nesmí chybět tričko v jizerské grafice. Nejrůznější barvy triček, dámský i pánský střih a samozřejmě různé velikosti doplňují symboly vyjadřující vše, co je pro Jizerky typické. Motiv písmene J vám může připomínat nejenom název hor či regionu, ale také strom, nebo dokonce deštník poukazující na typické jizerské počasí. Druhý motiv šištiček připomíná třeba stopu, a to jak tu lyžařskou, tak i otisk boty na cestě. Každý si v naší symbolice najde to své a trička s těmito motivy si zaslouží místo ve vašem šatníku!

Omalovánky

Pro nejmenší návštěvníky jizerské přírody máme omalovánky. Zjistíte, že zábava se může stát poučením. Originální ilustrace zasazené do přírody Jizerských hor provedou malé návštěvníky základními pravidly, jak se chovat v přírodě. Každý z obrázků prezentuje jedno z pravidel našeho Desatera. Děti si užijí zábavu při malování a v útlém věku se naučí ohleduplnému chování v přírodě.

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY 2025

Jablonecká předměstí s Luborem Lacinou

Komentované procházky vás provedou dřívějšími samostatnými obcemi, které byly později připojeny k Jablonci nad Nisou. Vybírat můžete za tří okruhů. Každý z nich je dlouhý 2–3 km a bude během něj překonávat větší výškové převýšení, procházky budou probíhat po zpevněných cestách a městských ulicích. První okruh vás provede Vrkoslavci, další Jabloneckými Pasekami a poslední Rýnovci a Lukášovem. Každá z prohlídek začíná vždy v 16 hodin a trvá přibližně dvě hodiny.

Termíny:
Okruh Vrkoslavice – 26. 5. a 25. 8. 2025
Okruh Jablonecké Paseky – 23. 6. a 29. 9. 2025
Okruh Rýnovice a Lukášov – 28. 7. a 20. 10. 2025

Procházka Lidovými sady s Markem Řeháčkem

Projdete si liberecké Lidové sady po starých cestách, objevte drobné památky a tajuplné lesy se spisovatelem a regionálním badatelem Markem Řeháčkem.

Termín: 6. 6. 2025 od 15 h

Den s lesníkem

Proč je dobré pečovat o naše lesy a chránit je se dozvíte na vycházce Jizerskohorskými bučinami, kterými vás provede průvodce z řad pracovníků Lesů ČR. Vycházka začíná u vlakového nádraží v Raspenavě v 9 hodin a končí ve 13 hodin v Oldřichovském sedle. Celá trasa má délku 7 kilometrů, vybavte se vhodnou obuví do terénu, vhodným oblečením, pitím a svačinou dle potřeby.

Termín: 11. 10. 2025

Vstupenky na prohlídky zakoupíte na prodejních místech Evstupenky a na portálu evstupenka.cz.

STAVÍME PRO VÁS NOVÝ TRAIL

**SKIARENA
JIZERKY**
TANVALDŠKÝ ŠPIČÁK | BENEŠKÁ | BOŘEC

NA ZIMU PRO VÁS CHYSTÁME ODPOJITELNOU LANOVKU NA TANVALDSKÉM ŠPIČÁKU I.

JIZERKY
TURISTICKÝ REGION

 @visitjizerky

 visitjizerky

 www.jizerky.cz

TIRÁŽ

© Jizerské hory – Turistický region Liberecko, Jablonecko, Frýdlantsko a Tanvaldsko; Nitranská 410/10, 460 07 Liberec; IČ: 75057760; www.jizerky.cz; vydáno v květnu 2025 v Liberci; v nákladu 20000ks; 30. vydání; evidence: MK ČR E 19236; grafika: **tiskárna irbis** • www.vytiskneme.cz; tisk: Unipress; foto: M. Gál, P. Musil, archiv TRJH. Za obsah a gramatickou správnost ručí Turistický region. Poděkování za odkazy na mapy.cz; @Seznam.cz a. s. 2025.

**Liberecký
kraj**

JIZERKY
TURISTICKÝ REGION